Nagyvárad, 1896. II. évfolyam 287. szám. Vasárnap, deczember 6.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben ha hoz nyerve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva
Egész évre . . 10 frt — kr
Negyedévre . . 3 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza-utcza 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, decz. 5.

Az egyházpolitika áldásai — számokban.

A minap már referáltunk a »Pester Lloyd« egyik czikkére, melyben egekig magasztalta az egyházpolitika »áldás«-ait. Most módunkban van tényekkel felelni.

Azt igérték a népnek az egyházpolitika szóvivői, hogy az anyakönyvvezetés vagy igen kevésbe 200, legfeljebb 400,000 forintba fog kerülni az első beruházásokat is ide számitva, vagy pedig, tiszteletbeli állásokká tévén az anyakönyvvezetői hivatalokat, nem is fogja terhelni az államot semmi számbavehető költséggel. Az is »igérve lett«, hogy pontosabban lesz vezetve a shripturisztika és a nép kevesebb zaklatásnak lesz kitéve, ha a házasságkötés ki lesz véve az egyház kezéből. Nos amit óhajtottak, az egyházpolitikai törvényjavaslatok sok vajudás után életbe léptek, lehult a fájdalom gyümölcse, — — de a gyümölcsből hajh! mi lett?

A belügyminiszteriumnak 1897-ik évre készitett költségvetéséből kitünik, hogy anyakönyvi kiadások czimén 979,354 frtot kénytelen kiadni az állam. Tavaly beruházásokkal együtt az összes kiadások 878,236 frtra voltak előirányozva s hogy maradt volna ez összegből valami, nehezen hisszük; az idén csak az anyakönyvvezetők és helyetteseik tiszteletdija czimén 820,000 frt van felvéve, csak 58,236 frttal kevesebb tehát, mint tavaly az összes kiadás, de 80,000 frttal több mint a tavaly e czélra engedélyezett összeg.

Ez is nagy emelkedés, pedig az indokolás megjegyzi, hogy e több kiadástól csak is oda jut, ahol »az anyakönyvvezetéssel is szaporodott közs. közig. teendők pontos ellátása érdekéből, a községek a személyzet szaporitására, maguk erejéből nem képesek.« Tudjuk, hogy némely helyen az anyakönyvezetők dija 50—60 frt, ez tarthatatlan állapot, más részről a községek mind igyekeznek a jogtalanul reájuk tolt nyügtől megszabadulni s mindég erősebben követelik, hogy tartson az állam a maga pénzén hivatalnokokat. Mennyire fog szaporodni a több kiadás e czimen, ha mind azt előbb-utóbb az állam fogja fedezni, amit most muszájból a községek költenek?!

Minden statisztikai lapért 2 kr. jár az anyakönyvvezetőnek, ezt idáig a papság ingyen teljesitette, az állam még tintát pennát sem adott hozzá, most e czimen 25,000 frtot kér a belügyminiszter.

Az anyakönyvi felügyelők napidijai és utiköltségei 25,000 frttal szerepelnek a költségvetésben, több a tavalyinál 4.000 frttal.

Az anyakönyvi felügyelők irodai átalányára 7.000 forint szükséges; az anyakönyvvezetőkét, mely hasonlithatlanul nagyobb, a községek fizetik.

Ime milyen olcsó csak magának az államnak is ez a kis liberális szörnyszülött. A zaklatások megszünte, még jobban kudarczot vallott. Városokban is alig lehet egy-egy bejelentés megtételéhez hozzá férni; hát még vidéken, ahol több községnek van egy anyakönyvvezetője! Napnap mellett olvassuk, hogy ha nem az anyakönyvvezető ur gusztusa szerint vannak öltözve a jegyesek, ugy visszautasittatnak a polgári kötéstől. Százféle okmányt követelnek a felektől s ha nincs meg, elkergetik őket, de utasitást nem adnak. Ez ügyben — éppen tegnap közöltük — Liptóvármegye intézkedni volt kénytelen. Tudomásunk van sok visszaélésről; kényszeritik a jegyeseket egyes helyeken, hogy ilyen vagy olyan reverzálist irjanak a gyermekek vallását illetőleg — pénzt 7—10 frtot csikarnak ki, ha a felek irni nem tudván, okmányaikat az anyakönyvvezetővel hozatják meg, ha pedig a pap hozatná meg ingyen, ugy nem küldik el. Nem tartják meg a hivatalos órákat, vasárnapon szünetet tartanak s mert a nép ezen nap ér reá ügyét-baját intézni, külön dijért fungálnak stb.

Láthatjuk ebből, hogy nem azt kaptuk, amit igértek, ingyen anyakönyvezés helyett temérdek zaklatást — s mind a mellett lelkiismereti kényszert.

Suma-summarum: sok a szükséges kiadás, mint a többi miniszteri tárcza költségvetéséből kitünik, s nincs rá pénzünk, hogy a liberalizmus talmi arany lánczára ilyen drága zsuzsut vegyünk. Nem vált be egy remény sem, mit e radikális egyházpolitikai törvényhez kötöttek — segiteni kell rajta. Ma a néppárt kivánja — nemsokára az egész nép fogja kivánni a *reviziót.*

P—y.

A „TISZANTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az önálló magyar nemzeti (s mégis katholikus?) egyház.

Régi vesszőparipája sok magyar történetirónak és politikusnak az önálló, független, magyar katholikus egyház. El akarják hitetni magukkal sőt még másokkal is, hogy ilyen valaha csakugyan létezett, nevezetesen hogy Szent-István olyan egyházat alapitott, Szent-László olyan egyházat gyámolitott, melyben egyedül a magyar király volt az ur, a pápa és a püspökök pedig csak Fejbólintó Bálintok valának.

Ezt a vesszőparipát tördeli széjjel *Dr. Karácsonyi János* az Athenaeumtól kiadott. *„A magyar nemzet története“* cz. mü birálata közben. E müben ugyanis *Marczali* Henrik megint előszedi a magyar nemzeti egyházat, fölsorolja azokat a látszólagos érveket is, melyek e mellett szólanak s igy alkalmat nyujtott a birálónak, hogy az önnálló magyar egyházról szóló mesét, látszólagos bizonyitékaival együtt tönkre tegye. Mivel pedig mai napság minden igaz katholikusnak (sőt minden jó (?) katholikusnak is) szükséges tudnia e hiuságos mese czáfolatát, azt hiszszük, szolgálatot teszünk olvasóinknak, ha a birálat eme részét a Katholikus Szemle legujabb füzetéből közöljük:

Előre kisütött balvéleménye Marczalinak az önálló, független, magyar (s mégis kath.!?) egyház a magyar király felsősége, igazgatása alatt.

Ámde mikor a nagyhangu tétel igazolására kerül a sor, mit tesz? Elhallgatja, (tán nem is tudja), hogy Szent-István 1007-ben Rómába zarándokolt, hogy a pápának ajándékokat küldött, hogy a pápa követe nála járt (s igy Szent-Istvánnak eszeágában sem volt nemzeti egyházat alapitani), figyelembe sem veszi, hogy Szent-István törvénykönyvének II. czikkelye a püspököknek az egyházi ügyek elintézésére, még pedig az egyházi törvények szerint (secundum canonisam auctoritatem) teljes szabadságot ad, s igy Szent-István az egyház igazgatására vonatkozólag semmi jogot utódjaira át nem örökithetett. — Ráfogja VII. Gergely pápára, mintha 1075-ben ő kezdte volna a levelezést I. Gyécse királyunkkal, (s igy mintegy erőszakolta volna, hogy őt ismerje el hübérurául), holott VII. Gergely 1075. márcz. 23-iki levele, az egyetlen erre vonatkozó kutfő, ezzel kezdődik: »Licet per legatos, quos pridem ad nos misisti« »Habár régebben hozzánk küldött követeidtől« (Fejér. Cod. Dip. I. 423), s ebből elég világos, hogy tulajdonkép I. Gyécse kezdte az érintkezést. — Nem átallja VII. Gergely 1077. jun. 9-én irt levelének e részletét: »Regem, qui inter vos electus est . . . alloquaris . . . consulentes sibi, ut apertius nobis suam voluntatem et erga reverentiam Sedis Apostholicae debitam per idoneos legatos denuntiet devotionem« (Fejér. I. 443) ekként forditani: »Az érseket fölszólitja, hogy az ujonnan választott királyt . . . sürgesse, hogy »nyiltan fejezze ki iránt unk való akaratát és a szentszék iránti köteles tiszteletét alkalmas követek által.« S azután nagy diadallal következteti ebből, hogy Szent-László »nem igen tudatta vele (a pápával) trónra lépését és nem igen sietett vele összeköttetésbe lépni« (I. 127.) holott, mint látjuk, a pápa levélben »apertius denuntiet« »világosabban jelentse ki« van irva s ebből kétségtelen, hogy ellenkezőleg Szent-László rögtön választatása után (I. Gyécse 1077. ápr. 25-én halt meg!) tudatta megválasztatását a pápával.

Hogy a magyar király az egyház igazgatására jogot birt, azt a 1042-iki szabolcsi zsinat adataiból szeretné M. bebizonyitani s nem akarja észrevenni, hogy ezen Szent-László nem mint törvényszerző, hanem csak mint az államvallás védője vesz részt, aki végrehajtja azt, a mit egyes püspök nem bir megtenni. (pl. a simoniát pártoló püspök büntetését); nem akarja észrevenni, hogy e gyülekezet nem országgyülés, hanem egyházi zsinat, (sancta synodus), hol egyházi törvények szerint (canonice) határoznak, csupa egyházi ügyekről határoznak (a 43—44. czikkelyek csak véletlenül kerültek a zsinati határozatok végére). Nemzeti egyház alkotásáról pedig szó sem lehet, hiszen ugyan-e zsinat 3-ik czikkelye csak addig engedi meg a papoknak egyházi rendek fölvétele előtt kötött folytatását, »mig ebben az apostoli ur más tanácsot nem ad«. — Miféle nemzeti egyház az, mely a pápától kér tanácsot? — Hogy az egyház még a hitbeliekben is a király

Az elnémitott Sztarcsevics.

Nagy a vita mindenfelé azon, hogy megsemmisithetik-e Sztarcsevics Dávid mandátumát, mely ellen kérvényt nem adtak be. A kormánypárt azt vitatja, hogy az igazoló bizottságnak joga van megvizsgálni minden mandátumot, abból a szempontból is, választó-e a képviselő, akár megtámadták a mandátumot, akár nem. Ugy látszik ebben a véleményben van az igazoló bizottság is, mert a kormánytól elkérette a választók névsorát. Egy másik vitás kérdés is merült föl a Sztarcsevics-ügygyel kapcsolatban. A házszabály szerint ugyan is a nem igazolt képviselő a tartománygyülésen ülhet és szavazhat. Az elnök ebből azt olvassa ki, hogy Sztarcsevics Dávid benn ülhet az ülésteremben, szavazhat is, de föl nem szólalhat és ezért Sztarcsevics Dávidot megakadályozza mindig a beszédben. Sztarcsevics mindenféle gúnyos közbeszólással iparkodik ad abszurdum hajtani az elnök felfogását. Például ha föláll mindig megkérdi:

— Szabad állnom?

Ha a házszabályt szó szerint veszik, akkor neki csak ülnie szabad.

—

Orosz katonaszökevények Krakkóban.

Krakkóból jelentik: Eddig hat orosz katonaszökevényt tartóztatott le a határőrség. Mindnyájan husz-huszonkét éves fiatal emberek, a kiket éppen akkor fogott el az őrség, a mikor átszöktek a határon.

—

Közös hadseregbeli tisztek áthelyezése a honvédséghez.

A honvédelimi miniszter jelentést terjesztett a képviselőházhoz a mult évi november elsejétől ez évi október végéig a közös hadseregből a magyar honvédség tényleges állományába történt tiszti áthelyezésekről. E jelentés szerint a megjelölt egy évi időszak alatt harmincz gyalogsági és tiz lovassági, összesen tehát negyven áthelyezés történt. Áthelyeztetett pedig rangfokozat szerint a honvédséghez: öt vezérőrnagy, két ezredes, öt alezredes, tizennégy százados és ugyanannyi főhadnagy. Az áthelyezett gyalogsági alezredesek egyikét időközben ismét visszahelyezték a közös hadsereghez.

Beniczky Ferencz főispánról

tegnap az a hir terjedt el a fővárosban, hogy lemond pestmegyei főispánságáról. Már az utódát is tudták Keglevich Gábor gróf földbirtokos személyében. A mi a legilletékesebb forrás után irja az Esti Ujság, hogy mindebből semmi sincsen. Vagy tévesen vagy tendenciósan került a hir forgalomba.

Bánffy br. vesződése.

Már élveztük a Nemzet kirohanásait, melyet Bánffy báró jónak látott visszaszivni és megfenyeiteni érte a rakonczátlan félhivatalost. Hallottuk Berzeviczy Albert fenyegetődzését, hallottuk a Pester Lloyd ócsárlását a trónbeszédet illetőleg. A Tisza-klikk duzzog — a bizottságok összeállitása miatt. — Mindezek a szabadelvü pártban történtek, a mindent elnyelő óriás kebelében; pedig még most a parlamenti csaták kezdetén vagyunk és már is, nagy a vesződése Bánffynak a fékezhetlen elemekkel.

Bánffy br. miniszterelnöknek ugyan sikerült mindenféle eszközökkel megteremteni a nem remélt többséget. Nem csuda! Hisz rendelkezésére állott a közös hadsereg, a pénz, a hivatalos közegek stb. stb. Hanem midőn azt látjuk, hogy a szerzett többséggel már most meggyült a baja, lehetetlen azt nem gondolnunk, hogy Bánffy nem tud bánni pártjával. Ugy jár most a kegyelmes ur, mint az a komédiás, ki összevásárolván sok-sok pénzen mindenféle fenevadakat, de midőn produkálni akarta magát velök, akkor látta, hogy még nincsenek kimüvelve és nem használ sem ostorpattogás, sem pisztoly-durranás, csak csattogtatják fogaikat. — Jó éjt kegyelmes uram! Ugyan kelepczébe került kegyelmes uram! Nagyon félős dolog, hogy az a sokat hánytorgatott országos »vélemény«, »közakarat«, — melyet még a Ház elnöke is felhozott beszédében, — nyilatkozni talál, kegyelmes uram.

Hát a mit a Pester Lloyd felhozott, hogy a nov. 26-iki trónbeszéd alakilag is, tartalmilag is silány fogalmazvány; az biz az, — hanem arról nem tehet Bánffy br.

Hogy alakilag nem mestermü, annak nagyon egyszerü a nyitja. — Hisz már egy régi franczia eszthetikus is megmondotta: stilus az ember.

Nos hát az a trónbeszéd nemcsak azt mutatja ki, hogy Bánffy báró nincs tisztában a trónbeszéd magasabb nivójával, hanem azt is, hogy Bánffy br. nem csak a politikáját, hanem a stilusát is Bécsből szivja.

Ami a trónbeszéd tartalmát illeti, arról sem tehet Bánffy br., hogy az hiányos. Amit a trónbeszéd magában foglal, az okkal-móddal mind fel fog kerülni a Ház asztalára, ami pedig a trónbeszédből hiányzik, mint pl.: a külügy, az olyan »nebántsvirág«, melyet nem igen jó bolygatni, de nem is szabad.

Óh most már a szörnyü többség, — ha betudja azt Bánffy br. gyakorolni, mindent meg fog szavazni, ami csak az álliberálisoknak kedves. — Szavaztathat meg magának nagy bizalmat, sőt végtelen bizalmat is.

De kérdés, hogy betudja-e gyakorolni?

Még csak egyet. A szabadelvü párt egyes közlönyei nem tartják a néppártot törvényes pártnak.

Biztositjuk erre nézve a szabadelvü pártot, hogy egy párt sem harczolt tisztább eszközökkel a lefolyt választásokon, mint éppen a néppárt. Sőt eszközök tisztaságára nézve hozzájuk hasonlitva a szabadelvü pártjóval hátrább marad.

Óh te örök emlékü várnai csata! de nagyon törvényes szinezeted volt!

Sainte Hilaire.

A városi tisztviselők fizetés emelése.

— A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése. —

Ments meg Isten az ilyen tulságos jóakarattól! — ezt már akkor bölcs előrelátással hangoztatta Nagyvárad város érdemes ősz podosztája, mikor a törvényhatósági bizottság, belemelegedve a tisztviselők fizetés emelésébe, két marokkal dobálta a százasokat az egyes tiszti állások dotálásának emelésére.

Utoljára is mikor a város eleven »kétszerkettője« összeadta a fizetés emelés összegét, olyan horribilis summa jött ki, hogy a számvevőség minden emberének ujra összegezni kellett a számadást s a főszámvevő csak akkor nyugodott meg abban, hogy nem tévedt az összeadásnál, mikor a legutolsó tb. számtiszt

---

tetszéséhez volt kötve, azzal bizonyitja, hogy »a püspök köteles volt minden kiátkozást bejelenteni a királynak« (II. k. 240.) S ha megnézzük azt a zsinati határozatot, (mely hihetőleg I. Gyécse király idejében kelt) mit találunk? — »Si quem Episcopus excommunicaverit, hoc et regi et fratribus suis datis litteris indicet.« — Vagyis: »Ha a püspök valakit kiközösitett, azt irásban jelentse be mind a királynak, mind testvéreinek.« Ez először is nem szól hitbeli dologról, aztán természetesen csak utólagosan történhetett, tehát nem arra szolgált, hogy a király tetszését megnyerje, hanem arra, hogy a király és testvérei (Szent-László és Lampert) végrehajtsák.

Még jellemzőbb az a müforditás (?) melylyel Marczali az egyháziak felett való biráskodást szeretné a magyar király jogai közé iktatni. Az mondja az emlitett, hihetőleg I. Gyécse idejében kelt (eddig közönségesen 1114-iki vagy 1006-ikinek vélt) zsinat I. czikkelye: »Inprimis interpellandus est rex, ut causae clericorum vel ecclesiasticarum rerum canonice finiantur.« (Péterffy Sacra Concilia. I. 54. Még jobban Batthyány: Leges eccl. II. 120.) Marczali szerint ez annyit tenne:

»Első sorban felkérendő a király, hogy a papok és egyházak ügyeit a kánonok szerint intézze el«; holott a czikkely éppen az ellenkezőt, éppen azt jelenti, hogy a király ne avatkozzék az egyházi perekbe, hanem engedje, hogy a papok és egyházi testületek ügyei kánonszerüleg s nem a világi törvények szerint) intéztessenek. Világos ez mindenki előtt, a ki latinul ért, de meg világos ugyanezen zsinat XXV-ik czikkelyéből is, mely pörvesztéssel és vezekléssel sujtja azon egyházi férfiut, ki egyházi perekben a királyi udvarhoz megy vagy más világi bióhoz fordul. Veszett ügy az, melynek érdekében ferditéshez kell folyamodni.

Csupa ferditéseken alapszik M. azon állitása, hogy Kálmán király 1106 után is, az investiturárol való ünnepies lemondás után is fentartotta a kinevező jogot. Kálmánnak 1106-iki lemondása nemcsak az investiturárol szól, hanem azt is mondja: »ha a választásoknál eddigelé valami szabálytalanság történt, azt ezentul abba hagyjuk« (Pejér. II. 45). Kétségtelen ebből, hogy Kálmán e nyilatkozatával biztositotta a püspök-választások szabadságát, mert az csak akkor szabályszerü (canonice actum), ha szabad. Szabad püspök-választással pedig hogyan egyezik meg a királyi kinevezés? A traui kiváltság-levél ezen szavaiból: »Episcopum vero aut comitem, quem clerus et populus elegerit, ordinabo« (Fejér. II. 46) szintén csak ferditve lehet arra magyarázni, hogy a király »fentartotta magának a püspök kinevezését« (II. 242.), mikor azok világosan annyit jelentenek, hogy megforditva a király a papság és nép választását fogja jóváhagyni, megerősiteni (ordinare) s nem ő maga fog kinevezni.

Tisztelet-becsület adassék mindennemü történeti botlásoknak és félremagyarázásoknak, de most az egyszer elbujhatnak. A somogyvári alapitó-levelet nem a királyi kanczellária, hanem a papság leghivebb emberének Odiló Saint-Gillesi apátnak iródeákja Odo irta; kiadásakor jelen volt és azt ura nevében elfogadta Teuzo, a pápa követe, mi több II. Paschalis pápa az alapitólevélben foglal kiváltságokat 1106-ban elfogadta és megerősitette (Fejér II. 44.) — Képzelhető-e, hogy az ilyen iródeák a pápai jog ellen irjon? képzelhető, hogy a pápai követ a japáni jogok megsemmisitését észre se vegye? képzelhető-e oly esztelen pápa, ki a maga-maga joghatósága és biráskodása alól valakit fölmentsen? — De meg, ha ezt nem vette észre M. ott van mindjárt az alapitó leveleknek hirhedt részlete után »salvo episcopali iure.« E »ius episcopale« éppen azt jelenti, hogy az apátság nem volt kivéve a püspöki kormányzás, joghatóság alól s mivel minden kath. püspök a pápa kormánya alá tartozik, nem volt, nem lehetett kivéve a pápai hatalom alól sem. — Képtelenség azért az idézett részletet a pápa, a püspök s egyáltalában az egyházi hatalom ellen irányzottnak értelmezni. — Nem is az ellen irányul az, hanem a magyarországi nádor, megye-ispánok és birák ellen; kiveszi az apátot a magyar tisztviselők joghatósága alól s világi ügyekben pl. a szolgáin esett sérelmek megtorlása dolgában, egyenesen a király biráskodása alá rendeli. — Valóban királyi szabadság ez, de nagyon is szépen összefér a kath. egyház jogaival és alkotmányával.

Ilyen teljesen elfogadhatatlan és elferditett adatokhoz kellett M.-nek kapaszkodnia a nem-

fáradtságos munkája után is ott grasszált az ijesztő magas számtétel.

A minisztertől végre, hosszu hónapok után, azzal érkezett vissza az ügy, hogy azt nem hagyja jóvá, mert ugy látja, hogy a *város nagyobb megterheltetésének veszélye nélkül a fizetések ily összegekben nem emelhetők.* Nem zárkózik el azonban a fizetések olyan mérvü emeléstől, a milyent a város tanácsa javasolt.

A miniszteri leiratot az összes aktákkal kiadták a pénzügyi tanácsosnak és főszámvevőnek, hogy egy javaslatot kombináljanak össze, a melynek alapján a város pénzügyeinek mérlegeivel, ujabb megfontolás után olyan határozatot hozhasson a közgyülés, a mely a város polgárainak nagyobb megterheltetése nélkül a tisztviselőknek is méltányos fizetésemelést biztositson.

A javaslat elkészült s tegnap tárgyalta ezt a jog-és pénzügyi szakbizottság.

Bordé Ferencz tanácsnok hosszabb, becses adatokat tartalmazó jelentése és javaslata teljesen megvilágitja a város pénzügyi helyzetét, a szükségleteket, a fedezetet s minden cziczoma, szóvirág nélkül rámutat, hogy ha a multkori közgyülés hibáiba esünk, milyen megterheltetést nyomunk a polgárság vállaira.

A bizottság nagy munkát végzett; délután 3 órától este $^1/_2$8 óráig tanácskozott s minden egyes tételnél mérlegelte a város anyagi helyzetét s az emeléssel járó ujabb terhek sulyát. Érezte minden bizottsági tag, hogy az elhamarkodás veszélyes lehet a városra vagy pedig hiába való munkát végeznek; mert a tulságos jóakarat az egész dolgot ismét kátyuba juttatja.

A hosszu ülésről a következőkben adjuk a tudósitást:

Jelen voltak:

Sal Ferencz polgármester elnöklete alatt: dr. Bozóky Alajos, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, Némethy Károly, dr. Váradi Zsigmond, Bordé Ferencz, Busch Dávid, Ragány János, Milibák József, Janky József, Rácz Mihály, Papp János, Ternyei Antal, Löblé Henrik, Kunyhóssy János, Aufricht Mór, dr. Berkovits Ferencz, Tóth Márton, dr. Sarkadi Lajos, Komlóssy József.

Az ülés megnyitása után *Bordé* Ferencz felolvasta javaslatát, melyből a következőket közöljük:

Tekintetes szakbizottság!

A város szervezeti szabályrendeletének módositása, uj állások szervezése s a tisztviselők fizetésének rendezése tárgyában a belügyminiszter ur f. évi 82249 sz. a. kelt leirata folytán a főszámvevő véleményes jelentésének figyelembevételével előadói javaslatomat tisztelettel a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

A miniszter határozata.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur leiratában kivánta:

a) hogy a szabályrendelet a leiratban megállapitott s különösen a városi adóhivatal kezelésére vonatkozó elvek szerint módosittassék.

b) hogy a városi adóhivatal személyzeti létszáma akként emeltessék fel, hogy az adókivetési ügyosztálynál 8 számtiszt s a behajtásnál pedig annyi végrehajtó s megfelelő számu becsüs alkalmaztassék, hogy a nagyobb városrészekben állandóan 2—2 végrehajtó, a kisebb városrészekben állandóan 1—1 végrehajtó álljon rendelkezésre.

c) Végül kijelentette, hogy a tisztviselők s városi alkalmazottak fizetésrendezését szükségesnek tartja s *elvileg azt jóváhagyja*, de a tanács és pénzügyi szakbizottság javaslatával szemben a tekintetes törvényhatósági bizottság által eszközölt *nagyobb mérvü emelésekre fedezetet nem lát*, ennélfogva, tekintettel, hogy a fedezetül kimutatott közvetett adónemek csakis 1898. év. deczember 31-éig engedélyeztettek, ujabban tárgyalandónak tartja a fizetésrendezés és uj állások rendszeresitését.

A tanács véleménye.

A belügyminiszter ur leiratában részletezett módositások alapján a szervezeti szabályrendeletet ujból átdolgoztam s ezen módositásokkal kiegészitett szabályrendeletet tisztelettel van szerencsém beterjeszteni.

A városi adóhivatal személyzetének a leiratban hangsulyozott mérvbeni felemelése azonban szükségesnek és indokoltnak nem tartom mert:

az adókivetési ügyosztály személyzetét a szervezeti szabályrendelet 168. §-a szerint 6 számtiszt és egy irnok képezik s igy a jelenlegi személyzetnél — mely 4 számtisztből áll — 2 számtiszttel több és az itt alkalmazni tervezett 6 számtiszt és egy irnok ezen ügyosztály teendőit pontosan az előirt határidőkben elvégezni képes lesz, mivel az adókivetési munkálatoknál legtöbb időt az évenként foganatositani szokott összeirás vesz igénybe, mely munkálatot e jelenlegi létszámból 3 számtiszt teljesiti s annak keresztülvitele igénybe vesz Olaszi városrészben 48 munkanapot, Ujváros városrészben 42 munkanapot s a többi kisebb városrészekben 30 munkanapot s igy összesen 120 munkanap szükséges arra, hogy az egész város területére az összeirás eszközölhető legyen. A tanács által javaslatba hozott személyzetszaporitás folytán pedig ha a kivetési ügyosztályhoz 6 számtiszt alkalmaztatik, az összeirás s kivetési munkálatok foganatositására 6 számtiszt lesz beosztható s igy az összesen 120 munkanapot igénylő összeirást 5 számtiszt 24 nap alatt befejezni képes s mivel az összeirás mindenkor az év november első napján kezdetik meg, az összeirás befejezése után elegendő idejök marad az adókivetést teljesitő számtisztnek, hogy az év végéig, mint előirt határidőig, az I. II. osztályu kereseti adókivetést s a többi szükséges munkálatokat teljesitsék.

Ezen ügyosztálynál tehát 8 számtiszt alkalmazása nem szükséges és nem indokolt.

Nem kell több végrehajtó.

A végrehajtók létszámának a tervezetnél nagyobb mérvbeni szaporitását szintén nem tartom szükségesnek, mert a szervezeti szabályrendelet 172. §. szerint a behajtási osztálynál 4 végrehajtó és 6 becsüs a 174. §. szerint az idegen adóilleték és hadmentességi adó ügyosztálynál, mely behajtással szintén foglalkozik 3 végrehajtó és 6 becsüs van felvéve, tehát a városi adóhivatalnál a közadók behajtására 7 végrehajtó s 12 becsüs alkalmazása van a szervezeti szabályrendeletbe felvéve s igy azon esetben, ha még 4 becsüsi állás szerveztetik, a pénzügyminiszterium azon rendeletének, hogy a nagyobb városrészekben, tehát Olaszi és Ujváros részben 2—2 végrehajtó, Velencze s a többi kis városrészekben 1—1 végrehajtó — a közadók behajtását állandóan teljesitve — elég van téve.

A már szervezett becsüsi állásokon kivül még négy becsüsi állás szervezése azért szükséges, mivel az 1883. évi 58. §-a rendelkezése szerint a végrehajtások foganatositásához minden végrehajtó mellé 2 becsüs alkalmazása rendeltetett el s igy 7 végrehajtó mellé 14 becsüs alkalmazandó, 2 becsüs pedig a végrehajtás foganatositása által előálló irodai munkák teljesitése végett szükséges.

Tehát azon esetben, ha a városi adóhivatal személyzeti létszáma a szervezeti szabályrendeletben már megállapitott létszámon felül még 4 becsüssel szaporittatni fog, a szükségletnek elég lesz téve s a nagyméltóságu magy. királyi pénzügyminiszter ur rendelete is teljesitve lesz.

---

zeti önálló (s mégis katholikus?) magyar egyház bebizonyitására. Tévedés persze csak tévedést szülhet.

„Mérő és Társa.“

Irta: **SZ. FERENCZ.**

A »Mérő és Társa« czég volt Kövesfalván a legelső kereskedés. — Mérő Frigyes, a czég beltagja egyszerü külsejü üzletember volt, ki kereskedésben nőve fel, minden idejét most is abban töltött s hogy róla is beszéltek az emberek, kiváltképp annak köszönhette, hogy neki volt Kövesfalván a legszebb felesége. — Hogy miért ment hozzá ez a szép s a mellett módos asszony, azt nem tudták, de annyit sejtettek, hogy nem tartja magához valónak férjét.

Mérő nagyon el volt foglalva az üzlettel s ugy keveset foglalkozhatott a fiatal asszonynyal, kinek egyedül nagyon unalmasak lettek volna a napok, ha szórakozást nem keresett volna s ugy a szép berendezésü lakásban gyakran megfordultak az intelligens családok: a kedélyes doktorék, a postafőnökék, gyógyszerészék stb. s az elmaradhatlan udvarlók, kik nem győzték Mérő Frigyest a világ legboldogabb emberének tartani. Ezek közt leggyakoribb látogató a fiatal és fess ügyvéd ur volt.

Többnyire ott ült ő kedvencz zongorája mellett s elábrándozott a mint a szép régi nóták hangjaira visszacsendült fülében egy-egy ismert hang, visszatünt szemei elé egy-egy kép leánykora feledhetetlen emlékeiből. — Ha a jelenben nem találta magát boldognak, legalább a mult emlékeiben kereste azt; igaz, hogy csak pillanatig tartott, lidérczfény volt, mely megcsillant és ismét eltünt, de legalább mosolyt csalt ajkaira. — Ha ilyenkor talált belépni dr. Körmendy Károly, nem tudott hova lenni az örömtől, hogy ily jó kedélyü az ő láttára a máskor oly szomoru asszony. — Sokáig elbeszélgettek ilyenkor. A rosz nyelvek azt beszélik, — különösen a gyógyszerészné, — hogy perrendtartásról s más efféle ügyvédi dolgokról soh'sem folyt köztük a beszéd, de azt sokszor emlegették, hogy egy ily kereskedőnek nem való ilyen müvelt asszony. — De hiába próbálta vigasztalni, mert az utóbbi időben ugy ő, mint férje igen rossz kedélyüek s lehangoltak voltak. — Különösen az ember volt nagyon haragos és izgatott. — Ennek okául az ismerősök mindnyájan a köztök lévő rossz viszonyt emlegették . . .

Pedig más volt ott a baj.

Daczára, hogy az üzlet mindinkább gyarapodott s nagyobb forgalomnak örvendett, a jövedelme ellenkezőleg kevesebb és kevesebb lett. El nem tudta képzelni Mérő, hogy mi lehet oka ennek? hiába törte fejét rajta sok álmatlan éjszakán. — Már azt hitte, hogy megzavarodik bele, midőn egy szép napon rájött, hogy üzlettársa, az a kis alacsony szemüveges ember, a kiről azt hitte, hogy a légynek sem árt s akire mindent rábizott, napról napra megröviditi őt. Nem tudta, mitévő legyen. — Végre szemrehányást tett neki, a mire aztán nem valami szép jelenetek következtek; nem volt más megoldás, mint az elválás, a mit azonban az üzlet érdekében nagyon károsnak talált s ugy egy ideig kénytelen volt dühét magába fojtani. Szemei már vérben forogtak a nyugtalanság és álmatlanságtól; nem mert aludni, mert álmában csak pénzt és pénzt látott maga előtt s megkötözött kezekkel kellett néznie, hogy lopták tőle marékkal és tele tömött zsebbekkel a pénzt. De az együttlét már türhetetlenné vált, mert a társtagok tettlegességig mentek. — Dühében mint egy őrült rohant az ügyvédhez s minden bevezetés nélkül kezdett beszédhez.

— Uram válasszon el! Talán ismeri az ügyemet, válni akarok attól a hiénától!

— De Mérő ur az Istenért! gondolja meg mit beszél . . .

— Ne fogja pártját ügyvéd ur! Három éve hogy társamul szegődött . . . Becsületesen osztottam meg vele keresményünket, mely kettőnk közös szerzeménye volt, de a hűtelen nem méltányolta ezt, hanem napról napra meg is csalt! Meglopott! Oda a hirnevem, meg kell bolondulnom . . . És még ő neki állt feljebb, mert azt merte mondani mások előtt, mindenki előtt, hogy rágalmazó vagyok és nagyobb bünös mint ő, nekem a ki a legbecsületesebb voltam mindig! Gyülölöm őt uram, el akarok válni tőle minél hamarabb!

Az ügyvéd meglepetve hallgatta a zavaros beszédet s az ügy fontosságához illő pozéba

A fizetés emelés.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter ur f. évi október 9-én 822249 sz. a. kelt leiratában kiemelte, hogy a közgyülés által megállapitott fizetésfelemeléseket okvetlenül leszállitandónak tartja oly összegre, hogy a fizetéseknél mutatkozó összeemelkedés ne haladja felül azon összeget, mely a tanács által javaslatba hozatott, hogy igy a nevezett fizetés rendezés s uj állások rendszeresitésének kezdése akként nyerjen megoldást, hogy a város és lakosság jól felfogott érdekében a városi pénztár és adósok ujabb nagymérvü megterheltetésének elkerülésével eszközölhető legyen.

Ezen leirat intencziója alapján, ha tisztán magát a fizetés rendezését s a személyzet szaporitását vennék birálat alá, annak rendezése a pénztári egyensuly megzavarása és az adófizető lakosság ujabb megterheltetése nélkül eszközölhető volna, de mivel a Tekintetes törvényhatósági kizottság a fizetés rendezés tárgyalásánál kivánta, hogy kimutattassék az, hogy az esetben, ha a tárgyalás alatt lévő közintézmények létesittetnek s a fizetésrendezés is foganatosittatik az adót fizető lakosság ujabban mily mérvben lesz megterhelve, ennélfogva ugy a Tekintetes szakbizottság, mint a Tekintetes Törvényhatósági bizottság felvilágositása végett szükségesnek tartom ujabban részletesen kimutatni, hogy ugy a fizetésrendezés, személyzetszaporitás, mint a közintézmények létesitése által mily állandó teher hárul a városi pénztárra.

A város pénzügyi helyzete.

A főszámvevő által 1896. évi 616 sz. a. beadott jelentésében részletezett s a Tekintetes szakbizottság pénztárának rendes kiadása évenként — — — 1.020,945 kor. 44 fil.
s a rendes bevételei, melyben a regalékártalanitási kérvények iránt esedékes kamatok bennt nem foglaltatnak — — — 1.020,945 kor. 44 fillért tesznek s a szükséglet, valamint a fedezet megállapitásának ezen már felülvizsgált tételeket érintetlenül hagyom — s ezekre vonatkozólag csak annyit kivánok ez alkalommal előterjeszteni, hogy az 1.020,945 kor. 44 fillér kiadási tételből 32620 korona 78 fillér, mint előre nem látott kiadásokra előirányzott összeg szerepel s hogy szintén a kiadási tételeknél a Nagypiacztér rendezésére felvett 3000 korona kiadás 1898-as évről törlendő lesz, mivel 1897-dik évben ezen tér költsége már teljesen letörlesztve lesz.

A mire szükség volna.

A tárgyalás alatt álló közintézmények nevezetesen iskolák, kisdedóvódák, szinház, városháza, közterek rendezése és csatornázás készitése tárgyában, ma már azon helyzetben vagyunk, hogy a csatornázás kivételével hozzávetőlegesen tudhatjuk azon összeget, a mennyit a nevezett közintézmény létesitése igényel s igy a szükséglet megállapitásánál biztosabb alapunk van igy:

1. A mérnöki hivatal jelentése szerint a községi polgári leány, Olaszi fi- és leány, ujvárosi elemi fi- és leányiskolák épitésére, valamint a váradvelenczei elemi fi- és leányiskolák kibővitésére szükséges	566,000 korona
2. Óvodák épitése s elhelyezésére szükséges	15,000 korona
3. Szinház épitésére költségvetés szerint szükséges 680,000 korona, azonban ezen összegben valószinüleg a felszerelésben nem foglaltatik, a mi pedig legalább 120,000 koronát igényel, tehát a szinházépités és felszerelésre felveendő	800,000 korona
4. A városházépitése igényelni fog	800.000 korona
5. A csatornázásra, mely csak fokozatosan vihető keresztül, előző jelentések szerint fölvétetett	800.000 korona
6. A tüzérlaktanya épitésére engedélyezve van 940000 korona, ebből kifizetve lett regalekötvények vételárából 272000 korona s igy még kifizetendő	668.000 korona
7. Parkok és közterek rendezéséhez felvétetett előző jelentés szerint	50.000 korona
A felsorolt közintézmények létesitése igényel	3,834,000 korona
Ezen szükséglet fedezésére van a regálekötvényekből még eladatlan	1,086.000 korona
s igy kölcsönből fedezendő .	2,748.000 korona
melynek évi kamata s törlesztési részlete 5%-kal számitva tesz	137.000 korona

Tehát a nevezett közintézmények által állandó teher évenként

1. az épitési, illetve felhasznált 2,748.000 kölcsön évi 5% anuitásra	137.400 korona
2. községi iskolák fejlesztése folytán előző jelentésekben megállapitott évi szükséglet	13.800 korona
3. ovodák fejlesztése és fentartására előző jelentés alapján — — — — —	8.480 korona
4. szinházfüté , világitás, tüzbiztositás s felszerelés fentartására évi — — —	20.000 korona
5. tisztviselő-, segéd-, kezelő-, szolgaszemélyzet, valamint a községi tanitók s tanitónők fizetésének rendezésére és uj állások szervezésére a tanács jelentésében megállapitott	93.872 korona
s igy a közpénztári kiadás növekednék	273.592 kor.-al.

Ezzel szemben a bevétel növekedik

1. a vizvezetéki hozzájárulási aránya a kölcsöntörlesztéshez, mely a fentebb kitüntetett 50,209.45 korona 44 fillér fedezeti összegben bent nem foglaltatik . . .	49.858 korona
2. a tüzérlaktanya évi bére. .	47.400 korona
3. csatornázási dijak jövedelme	50.000 korona
4. a közvetett adónemek jövedelme a tapasztalati év alapján	82,000 korona
összesen	219,258 korona

s igy fedezetlen 54294 korona, melynek fedezéséhez az 1896. évi adó alapján 631060 koronát véve számitásba, évenként 9 százalék közköltő emelése lesz szükséges.

22% pótadó-emelés.

A mennyiben azonban a közvetett adónemek csakis 1898. év deczember 31-ig engedélyeztettek, ezekből befolyó jövedelemre sem lehet mint állandó jövedelemre számitani s igy 1899. évtől kezdve a kimutatott fedezet 82,000 koronával csökkenni fog, mely hiány fedezésére a jelenlegi kincstári adó alapján 13 százalék városi adó kivetése lesz szükséges s igy a kimutatott 55,294 korona hiány, valamint a közvetett adónemekből befolyó jövedelem elesése után 82,000 korona, összesen 130,294 korona fedezésére szükséges a városi adónak 22 százalékkal leendő emelése.

A nevezett közintézmények nem egy időben, hanem részletekben fognak létesittetni, igy a 9 százalék, illetve 22 százalék közköltő felemelés sem fog egyszerre szükséges lenni, de midőn a nevezett közintézmények épitése befejezve lesz, e hiány ily mérvben fog előállani.

Lényeges eltérés mutatkozik ezen előterjesztés s 1894-ik évben tett előterjesztésem végeredménye között, minek oka egyrészről, hogy az iskolák, szinház s városház épitésére szükséges összeg az igények emelkedése folytán majdnem kétszeresre növekedett, továbbá, hogy a fedezeti részben a közvetett adókból befolyó jövedelem az első irányzatot el nem érte s végül, hogy a fedezetből a birtokváltozási dijakból remélt jövedelem, miszerint az erre vonatkozó szabályrendelet ez ideig jóváhagyva nem lett, kihagyva lett.

Hogy emelkedik az adó.

Szükségesnek tartom azonban e helyen számszerüleg kimutatni, hogy a községi adónak a jelzett mérvbeni emelése egyes polgárokra mily megterheltetést fog okozni, hogy igy a Tekintetes bizottság tájékozva legyen, hogy a közköltő emelése által egyesek mily mérvben terheltetnek meg s igy könyebben elbirálhassa, hogy ezen közteher emelést az adózó polgárok elviselhetik-e vagy sem.

A mint fentebb előadtam, a községi adónak 9 esetleg 22 százalékkal leendő emelése válik szükségessé az esetben, ha a városi pénztár a közvetett adókból befolyó jövedelemtől is elesik — ezen 22% városi adó emelés a következő eredményt mutatja u. m.:

1000 forint jövedelem után kereseti adó kivetése esetében a jelenlegi 37%-kal fizetni kellett összesen 16 frt 20 kr,
ha a községi adoemelés be

---

helyezte magát, izgatottan babrálva czvikkerét ujjai között.

— Mindenesetre érthető az ön felhevültsége uram, de lehetőleg higgadtan tárgyaljuk a dolgot; a tényállást és okokat, ismervén családi és egyébb körülményeit, már körülbelül tudom. — A most hallottakból pedig minden világosan kitünik. — Szóval ön válni akar?

— Igen, mihamarabb!

— Nem gondolná, hogy lehetséges volna a kibékülés?

— Nem, a világért sem!

— Ugy most az a kérdés, hogy neje akarja-e a válást, mert ez a körülmény nagyon megkönnyitné ügyünket?

— Arról biztosithatom ügyvéd urat s a mit csak alá kell irni, akár ma aláirom én is, a feleségem is . . .

Mikor Mérő eltávozott, az ügyvéd úr egyet csettintett nyelvével. — Örömmel párosult meglepetésében alá s fel járkált szobájában s hangosan gondolkozott.

— Nem tudom megérteni! Az az asszony egy szóval sem árulta el! S én, éppen én válasszam el a férjétől . . . A dolog könnyen megy . . . Beleegyezik mindkettő . . . engesztelhetlen gyülölet és — mit is mondott? Megcsalta; igen azt mondta . . . No de ki hitte volna? . . . De tulajdon férje mondta, ki ha izgatott volt is, de józan volt, nem részeg!? De hátha az volt? — Eh! szedd össze magadat Kari és ne készülődj, mikor magad is érdekelve vagy . . .

Megállt a tükör előtt, megigazitotta bajuszát és nyakkendőjét s mintha azt mondta volna »Meg vagyok elégülve magammal«, leült iróasztalához . . .

A családi körülményeket jól ismerve nem volt szüksége bővebb felvilágositásokra s fel is tette magában, hogy a mig a válás meg nem történik, sajnálattal bár, de távol tartja magát Mérőéktől.

*

Gondolhatjuk az akadályokat, melyek miatt a Körmendi által meginditott válóper hajótörést szenvedett. — Az egész dolog napvilágra jött s Kövesfalván sokáig nem beszéltek egyébről mint a »Mérő és Társa« czég válási históriájáról. — A doktorék, a postafőnökék, meg a gyógyszerészné szentül meg voltak győződve, hogy az ügyvéd ur előre elkészitette volna a tervet az asszonynyal s máig sem hisznek a jóhiszemüségében.

De az eddig történteknek is meg voltak a következményei. — Körmendy Károly dr. megrestelte a kis »tévedést« s nem tette többé tiszteletét a kereskedőné barátságos otthonában, hol a zongora sem hallatta többé az ügyvéd kedvencz nótáit.

Az idő folyama, vagy a per ily váratlan fordulata volt-e oka? — nem tudni; de a piacztéri fényes üzlet felett továbbra is ott maradt a régi aranybetüs tábla:

„Mérő és Társa.“

———

fog következni, ezen összegen felül fizetni kell a kincstári adó 10 frt után 22%-kot vagyis . . . . . 2 frt 20 kr

s igy összesen 18 frt 50 kr azaz minden 100 forint kereseti adó alapul szolgáló jövedelem után emelkedni fog az adó 2 frt 20 krral

100 frt házbérjövedelem után pedig a jelenlegi 37% községi adóval összesen fizetni kellett . . . . . 29 frt 55 kr.

a községi adónak 22%-kal emelése esetében ezen összegen felülfizetni kell 15 frt adó után 22 százalékot vagyis 3 frt 30 kr.

s igy összesen 32 frt 85 krt

Ebből látni lehet, hogy a községi adónak emelése leginkább a háztulajdonosokat fogja terhelni s viszont a háztulajdonosnak van leginkább közvetlen hasznuk abban, ha a város fejlődése fokozatosan keresztülvitetik, a minek kétségtelen egyik főtényezője a már létesitett vizvezetéken felül a közterek rendezése, a csatornázás s közintézmények létesitése.

A legjobb módozat a fizetésemelésre.

Ezek után áttérve a fizetés rendezésének kérdésére, szerény nézetem szerint azon javaslat, hogy a Tekintetes törvényhatósági bizottság által már megállapitott emelésekből 20 százalék levonassék a czélból, hogy a fizetésemelésre s uj állások javadalmazására forditott összeg a tanács, mint állandó választmány által előterjesztett 46936 frtot tul ne haladja, el nem fogadható.

Ily körülmények között a tanács mint állandó választmány által az 1896. évi január hó 22-ik napján tartott törvényhatósági bizottsághoz beterjesztett javaslatban megállapitott fizetésemelést és rendezést tartván a viszonyoknak leginkább megfelelőeknek.

A javaslatot a következőkkel végzi a tanácsos:

Tisztelettel kérem a Tekintetes szakbizottságot, miszerint a szervezeti szabályrendeletnek a m. kir. belügyminiszter ur által kivánt módositásait elfogadni s a fizetésrendezésre vonatkozólag pedig a tanács mint állandó választmányának 11741—895. sz. a. 1896. év január 3-án kelt jelentésében foglalt megállapodásokat elfogadni, illetve annak elfogadását a Tekintetes Törvényhatósági bizottságnak véleményezni méltóztassék.

A minden tekintetben világos, gondosan összeállitott javaslatot köszönettel fogadta a bizottság.

Egyes tagok felszólalása után tisztázták azt a kérdést, hogy az uj számtiszti állások, rendszeresités esetén, csak a szükséghez képest fognak betölteni.

Érdemlegesen első sorban dr. *Várady* Zsigmond szólott a kérdéshez. Nem látja tisztán, hogy a javaslatban hangoztatott közköltő emelés által minő haszon háramlik különösen a háztulajdonosokra, a kik legjobban lesznek érintve az emelés által.

Egy kis kitérés a csatornázásra.

Dr. *Hoványi* Gyula a csatornázás ügyében szólal fel. Ugy tudja, hogy három körzetre osztva tervezik a csatornázást. Előbb csak a város belső részét akarják csatornázni, s erre van felvéve a 800,000 korona. Később készitik a körzetet, s aztán a harmadikat, mely a város szélsőbb gyürüjét ölelné fel. Ezekre nézve kér felvilágositást, hogy mennyibe kerülnének. Ugy hiszi, hogy a 2-ik és 3-ik körzet drágább lesz.

Sal Ferencz: Olyanról felvilágositást adni nem lehet, amit senki nem tudhat most. Jelenleg a fizetés emelés kérdése van tárgyalás alatt. A közköltő emelésére el kell lenni készülve mindenkinek.

Bordé Ferencz nem ugy tudja, hogy a csatorna 3 körzetbe van osztva. Terv még nincs, azért felvettek 400.000 forintot, de nem tudják, hogy elég lesz-e.

Busch Dávid nem tudja, hogy honnét vette Bordé javaslatába a számokat. A csatornázásnál előbb a legsürübben rakott részeket akarják rendezni, aztán esetleg tovább mennek két körzetben. Lehet, hogy a város szélsőbb részén nem is csinálják. A költséget már csak azért sem lehet tudni, mert még azt sem tudjuk, milyen rendszer szerint épitjük a csatornát.

Dr. Molnár Imre örömmel megszavazná a javaslatban kimutatott 22% közköltő felemelést, ha mindazok az intézmények létesithetők, a miket Bordé felsorolt. A tisztviselők fizetésének felemelését leginkább akarja; inkább más dolgokban takarékoskodjanak.

Egy hang: A szinház épitésnél.

Dr. Molnár folytatva kijelenti, hogy a közgyülés által megszavazott emelésekből egyes állásoknál lehet leszállitást tenni, de egészben a mostani alap legyen irányadó.

Dr. Váradi Zsigmond okvetlen emelést kiván, de a takarékossággal az okos megfontolás és lehetőség határain belül. Oly emelést akar, a mely keresztül is vihető. Testvériesen tárgyaljanak. A tanács javaslatát, melyet a miniszter is kijelölt, vegyék alapul.

Kunyhóssy János az adózó polgárok helyzetének méltánylását ajánlja a bizottság figyelmébe. Ma Váradon, a hol a lakosság nagy zöme az iparosság, pang az ipar. Ilyen állapotok mellett, jó lélekkel a 22% közköltő emelés meg nem szavazható, bár a tisztviselők a fizetésemelést megérdemlik. Az ily nagymérvü adó megterheltetést nem birjuk meg. Egy bizonyos arányt vegyenek fel, például a drágasági pótlékot a fizetés emelésnél, oly képen, hogy a 800 frt fizetésen aluli tisztviselők 20%-ot, a 800 frton felüliek 15% fizetés javitást kapjanak. A tisztikar ebből látja a törvényhatóság jóakaratát s megnyugszik addig, mig a város olyan helyzetben lesz, hogy méltó fizetést adhat. Inditványoz 800 forinton felül 15%, és 800 frton alul 20% fizetés felemelést.

Dr. Várady Zsigmond nem fogadja el Kunyhóssy inditványát, mert azzal nem látja, hogy arányositva lesz a fizetés.

Okvetlen részletes tárgyalást kivánaz egyes állások szerint. Inditványozza, hogy a bizottság, hogy *principiumnak kimondja* miszerint *a tanács által javasolt fizetésemelési tételeken tul egyetlen tételnél, semmi esetre nem megyen.*

Az inditványt elfogadták s ezen alapon a következő fizetésemeléseket javasolják a közgyülésnek:

polgármester	(3000)	emelés	600	összesen	3600
főjegyző	(1700)	»	500	»	2200
főkapitány	(1700)	»	400	»	2100
tanácsosok	(1600)	»	300	»	1900
főmérnök	(1500)	»	700	»	2200
főszámvevő	(1500)	»	400	»	1900
főpénztárnok	(1500)	»	200	»	1700
vámfelügyelő fizetése marad.					
mérnök	»	»			
árvaszéki elnök helyettes	(1300)	emelés	600		
összesen					1900
főügyész	(1200)	emelés	300	összesen	1500
I. alkapitány	(1200)	»	200	»	1400
aljegyző	(1100)	»	300	»	1400
árvaszéki üln.	(1100)	»	300	»	1400
alszámvevő	(1000)	»	200	»	1200
közgyám	(1000)	»	200	»	1200
II. alkapitány	(1100	»	200	»	1300
könyvvezető	(1000)	»	200	»	1200
adópénztárnok	(1100)	»	300	»	1400
vámellenőr	(800)	»	100	»	900
mértékh. főn.	(1000)	»	100	»	1100
pénzt. ellenőr	(900)	»	300	»	1200
adóp. ellenőr	(900)	»	200	»	1100
vágóh. felügy.	(700)	»	300	»	1000
alügyész	(800)	»	200	»	1000
főorvos	(800)	»	600	»	1400
pénztári segédtiszt fizetése változatlan					
levéltárnok	(800)	emelés	300	összesen	1100
I. o. fogalmazó	(800)	»	200	»	1000
majoros fizetése marad					
fogy. adók. főn.	(800)	»	200	»	1000
irodaigazgató	(800)	»	100	»	900
I. o. rbiztos	(750)	»	250	»	1000
I. o. számtiszt	(750)	»	150	»	900
fogy. a. alk.	(700)	»	100	»	800
fogy. a. ellenőr	(700)	»	100	»	800
II. o. fogalmazó	(700)	»	100	»	800
II. o. rbiztos	(650)	»	150	»	800
II. o. számt.	(650)	»	150	»	800
közs. b. végr.	(600)	»	100	»	700
I. o. irodatiszt	(700)	»	100	»	800
II. o. irodat.	(600)	»	100	»	700
közig. gyakorn.	(500)	»	100	»	600
vágóh. gépész*	(500)	»	300	»	800
mérn. v. é.-m.	(1000)	»	200	»	1200
rendőrőrmest.	(420)	»	60	»	480
havidijas irnok	(420)	»	60	»	480
dijnok	(420)	»	—	»	420
kerületi orvos	(500)	»	300	»	800
irnok	(500)	»	100	»	600
f. adó eljáró	(500)	»	100	»	600
adóvégrehajtó	(400)	»	100	»	500
kézbesitő	(400)	»	80	»	480
helypénzszedő	(400)	»	—	»	400
vámszedő	(400)	»	80	»	480
rendőr tizedes	(360)	»	40	»	400
tüzolt. szvezető	(360)	»	60	«	420
utmester	(500)	»	—	»	500
II. o. vellenőr	(350)	»	70	»	420
állatorvos	(400)	»	—	»	400
kertész	(400)	»	100	»	500
hiv. szolga	(300)	»	60	»	360
lovasrendőr	(300)	»	30	»	330
gyalog »	(300)	»	30	»	330
becsüs	(240)	»	180	»	420
utkaparó	(240)	»	60	»	300
III. o. vellenőr	(216)	»	84	»	300
légszesz felü.	(200)	»	100	»	300
kertész segéd	(200)	»	40	»	240
lámpagyujtó	(180)	»	24	»	204
gyepmester	(100)	»	50	»	150
halotthordó	(72)	»	48	»	120
halottkém	—	»	150	»	150

(A zárjel között levő számok az eddigi fizetés összegét jelentik, a személyes pótlékok nélkül, a melyek az emelés után elesnek.)

Ezeken kivül a rendezendő uj állások a következő fizetésekkel dotáltatnának a bizottság javaslata szerint:

II. aljegyző fizetése	1200	frt,
II. oszt. fogalmazó fizetése	800	«
II. oszt. számtiszt »	800	»
III. oszt. » »	700	»
végrehajtó »	500	»
II. oszt. irodatiszt »	700	»
irnok »	600	»
járványkórh. felügy. »	700	»
járványkórh. ápoló »	300	»

A tanitók fizetésemelésénél hosszu vita keletkezett az V-öd éves pótlék miatt. Végre is abban állapodtak meg, hogy a régi jogon V-öd éves pótlékot élvezők ezen joga érintetlenül hagyassék, azoknak pedig, a kik az V-öd éves pótlék nélkül szerződtettek, az V-öd éves pótlékot 1897-től számitják. (A törvény 1894. január 1-től kötelezővé teszi.) Ezenkivül a polgári fiu-iskola tanárának az alapfizetését 850 frtra, a polgári leányiskola tanitónőinek fizetés 750 frtra és az elemi iskolai tanerők fizetését 650 frtra emelni javasolják.

Ezzel a szokatlanul hosszu ülés véget ért.

* Eddigi természetbeni lakás megszünik.

Dal a szerkesztőhöz.

Zengi: **Simplex Zajár.**

Szerkesztő úr! még sem járja.
Hogy ne irjunk verseket.
Már amilyen tőlünk telik,
Csengő-bongó rímeket.
Lám Alba úr egyre kántál,
A lapjába rythmust plántál:
És bennünket kinevet.

Elég, hogy az emberekből
Kihalt már az ideál,
Bárhova lép mai napság,
Mindenütt prózát talál.

Mi legyünk hát a különbek,
Vasárnapon lelkes költők,
Vegyük reánk az ünneplőt:
Irjunk kérem verseket!

Volt e lapnál egy poéta.
— „Árpádus"-nak hívták őt —
Jó kedvébe' vagy bujába'
Verselgetett azelőtt.
Azért, hogy ő elhallgatott,
Ne hevertessük a lantot:
Szedjük versbe az időt!

Politika mezejéről
Le-le térve egy kicsit,
Nem érzi meg a vezérczikk,
Sem a borgis, sem petit.
Vonal alatt, vonal felett
Én felőlem biztos lehet,
Ha kiadja: a gázsit.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Deczemb. 6. »Gyermekbarát« egyesület ülése d. e. 11 órakor a városházánál.
» 6. Népszerü előadás dr. Tóth Mihály által a galvanismusról az uj polgári iskolában d. e. 11 órakor.
» 7. Megyei közigazg. bizottság ülése.
» 7. Biharvármegye közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.
» 8. Biharmegye tiszti nyugdij bizottságának ülése, délelőtt fél 10 órakor.
» 13. A Gyermekbarát egylet közgyülése.
» 13. Arányi Frigyes hangversenye.
» 30. Németh Sándor dr. Péchy elleni sajtópere.

* **A pannonhalmi apátság okmánytárának története.** Dr. Rézsey Viktor, a pannonhalmi apátság irattárnoka megirta az ottani millenniumi emlék felállitása alkalmából az apátság irattárának történetét. Ezen régiségekben gazdag irattárnak leirásában a tudós legelől Szent István király által alapitott klastrom, illetve itt elhelyezett kamráról emlékezik meg; ahol a pannonhalmi rendtársak pápai és királyi adományleveleket őriztek meg. A szerző élénken ecseteli, mily viszontagságnak volt kitéve e helyiség és a benne őrzött régi okmányok századokon keresztül. A török uralom alatt ezen régi okiratok elrejtettek és csak a törökök kiüzetése után vitettek ismét Pannonhalmára vissza e kamrába. Évek óta tanulmányozás és átkutatás végett felkeresték e nevezetes irattárt több történettudós: dr. Fraknói Vilmos, dr. Karácsonyi János, Fehérváry László, Czinár Móricz, Nagy Elemér, Venczel Gusztáv stb. Dr. Réczey Viktor ezen irattár rendezését dr. Csinárral megkezdte és oly rendet honositottak meg ezen nevezetes irattárban, hogy most külön-külön boritékokban rendezve az okmányok oly chronologus rendben vannak, mint a budai országos irattárban. Ezen rendbehozatal által kitünt hogy csupán az Árpádházi királyoktól 90 diploma van itt. Érdekesnek tünik fel azon körülmény, hogy az egész országban a XI. és XII. századból 60 diplomáról tudtak, Pannonhalmán ebből 29 darab van őrizet alatt. Dr. Réczey történetében 1270. évig fennálló »Liber Ruber«-ról ir, melyből apátsági okmányokat és diplomákat mutatja be, ez egyedüli Chartularium hazánkban. Réczey müve, ennek név- és tárgysorozata a kutatóknak nagy szolgálatot tesz a jövőben, s miután latin nyelven van szerkesztve, még a külföldi kutatók is hasznát vehetik.

* **A közkórház ügye.** Biharvármegye közkórházi választmánya tegnap délelőtt ülést tartott Szunyogh Péter alispán elnöklete alatt. Jelen voltak: Tóth Dezső, Schlauch Nándor, Zigre Miklós, Szász Ágoston, dr. Fráter Imre, Keszthelyi Zoltán, Darabant Elek, Szabó József Papp János, Cziffra Gerő, dr. Popovich György. Köszönettel vették Halász Kálmán (Mezőkeresztes) 150 frt adományát. A kórházi bizottságot az 1897. évre Tóth Dezső, Széchenyi, Jenő, Zigre Miklós és Miskolczy Árpád tagokból megalakitották. Még apróbb épitkezési ügyeket intéztek el.

* **Diszes esküvő.** Müller Vilmos felső kereskedelmi iskolai tanár tart. hadnagy tegnap délelőtt vezette oltárhoz Déry Erzsikét. A diszes esküvő a Szent-László templomban tartatott meg nagy számu előkelő közönség jelenlétében. Széchenyi Jenő kanonok, ki az esketési szertartást végezte, könyekig megható beszédet tartott az ifju párhoz. Az esküvő után gazdag nászlakoma volt a bájos ara szülei házánál.

* **Kik lesznek a jövő évben esküdtszéki tagok.** A sajtóbiróságnál a jövő évben müködő esküdtszéki tagokat a héten sorsolják ki a városházán. A polgármesteri hivatal erre nézve a következő értesitést bocsátotta ki: Az esküdszék 1897. évi szolgálati lajstromának összeállitása czéljából a városi adóhivatal által készitett törzslajstrom kiigazitása s az esküdtek kisorsolására kiküldött háromtagu-bizottság tárgyalásai a f. évi deczember hó 7., 8. és 9-ik napjain fognak a városház tanácstermében megtartatni, amely napokon az esküdtszéki tagságra jogosultsággal birók a városi adóhivatal által összeállitott törzslajstromot megtekinthetik s amennyiben abból kihagyattak volna, pótlólag leendő felvételük iránt a bizottság előtt felszólamlással élhetnek. Nagyváradon, 1896. deczember 4-én Sal Ferencz kir. tanácsos, polgármester.

* **Vadászati jog bérbeadása.** Szakadát község vadászati jogát 6 évre bérbe adja az előljáróság. Az árverés deczember 20-án lesz.

* **Tavasz deczemberben.** Egy nemesitett sötét piros rózsán, mely a telet letakarás nélkül kiállja, tenkei tudósitónk félig kinyilt rózsabimbót talált; a szép kis bimbónak illata is van. Annál feltünőbb az eset, mert már 11C°-os hideg volt, mikor letépte a bimbót. A rózsabimbót be is küldte tudósitónk a szerkesztőségnek, melynek legfiatalabb tagja kapta azt meg.

* **Dobsa Lajos beteg.** Az ötvenes évek ünnepelt drámairója, aki több jeles történelmi szinmüvel gyarapitotta a nemzeti szinház reportoireját és aki csak az utóbbi időben vonult vissza az irodalmi tevékenységtől kosgyáni birtokára — sulyos betegen fekszik Kosgyánon. Az öreg irót szeretettel ápolják és az egész vármegyében élénken érdeklődnek állapota iránt. Dobsa Lajos különben hosszas szünet után nemrégen fogott egy történelmi dráma megirásához s ha fölgyógyul, reménység van rá, hogy azt mielőbb be is fejezi.

* **Bimbó hervadás.** Kepes L. Miklós törvényszéki birót sulyos csapás érte. Négy éves kis leánya Jolánka rövid kinos szenvedés után meghalt. Részvéttel vettünk hirt a lesujtó gyászesetről. A család által kiadott gyászjelentés következőképp hangzik: Kepes L. Miklós kir. törvényszéki biró és neje szül. Kocsiss Ida gyermekei Laczika és Annuska; Környei Lajosné szül. Reno Franciska mint szépanya; Kepes Ignácz, Kocsiss József és neje Horváth Ilona, mint nagyszülők, ugy a maguk, mint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szivvel tudatják, hogy felejthetetlen kedves gyermekök, testvér, szép-unoka, illetve unokájuk Ilonka életének 4-ik évében, rövid, kinos szenvedés után f. évi deczember hó 5-én, reggeli 2 órakor jobblétre szenderült. A megboldogult drága kis halottnak hült teteme f. évi deczember 6-án délután 2 órakor fog a gyászháztól (Kőfaragó-utcza 822/a szám) a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1896. deczember hó 6-án. Áldott legyen az ártatlan angyali lélek emléke!

* **Kinevezés.** Simon Géza volt honvédhadnagyot a m. kir. központi jövedéki igazgatóság dohány-jövedéki segéd-tisztté nevezte ki.

* **Elhunyt fiatal asszony.** Egy előkelő fiatal urnő mélyen lesujtó haláláról vettünk hirt. Negyedik évét töltötte boldog házasságuknak, mely után a halál kiragadta őt az élők köréből. A család által kiadott gyászjelentés a következő: Széchenyi Lajos ugy a maga, valamint kiskoru gyermekei: Erzsike, Juliska és Mariska, ugy az elhunyt édesanya: Reizer Antalné szül. Farkas Ida, nemkülönben az elhunyt testvére: Reizer Klementin férjével Salkovits Pállal és gyermekeikkel, ugy az elhunyt nagybátyjai: Széchenyi Lajos és Széchenyi Kázmér és nejével Lavatka Irmával szomorodott szivvel tudatják a legjobb feleség, anya, leány, testvér és rokonok Széchenyi Lajosné szül. Reizer Gizella asszonynak folyó év deczember hó 5-én d. u. 1 órakor, élete 25-ik, boldog házasságának 4-ik évében, a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 7-én délelőtt fél 10 órakor fognak Kis-Kut-utcza 86-ik számu saját házuknál a róm. kath. anyaszentegyház szertartása után az olaszii plébánia templomban tartandó engesztelő szentmise-áldozat után az olaszii sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1896. deczember 5-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Csak egy pontosvesszö.** Kedves történetkét közölt nemrégiben egy párisi ujság Miklós czár édesanyjáról, az özvegy czárnéról. Uj asszony korában a czárné egy alkalommal benézett a czár dolgozószobájába, a hol az iróasztalon egy aktacsomag ragadta meg a figyelmét, a melyre a czár következő szavakat jegyezte volt: »Kegyelem lehetetlen; Szibériába küldeni.« A czárné szó nélkül tollat fogott s a férje előtt egyszerüen máshova helyezte a pontosvesszőt, melynek helycseréje után a mondat igy hangzott: »Kegyelem; lehetetlen Szibériába küldeni.« És a czár meghagyta ezt az itéletet.

* **Uj virzsinia.** Egy kőnyomatos jelentése szerint a dohányjövedék legközelebb braziliai virginia névvel uj virzsinia-szivart bocsájt forgalomba. Az uj szivar világosabb lesz a régebbinél s ára nem 5, hanem 4 krajczár lesz. A régi virginia továbbra is forgalomban marad.

* **A szerencsètlen leány történetéhez.** Felkérettünk annak kijelentésére, hogy Kauczner Gizella a napokban szerencsétlen véget ért leány, nem az »Erzsébet« árvaházban nevelkedett, hanem egy másik nagyváradi intézetben, honnét rossz magaviselete miatt eltávolitották. Igy tehát az »Erzsébet« árvaház növendékei nem jelentek meg a temetésen.

* **Jó vásár.** A rippai biró Lazurán Juon e heti vásár alkalmával malaczokat adott el s árát, 130 frtot tárczájával a zsebe mellé dugván elves tette s nem is találta azt meg.

* **Megkerült váltóhamisitó.** Pelle Tivadart, lapunk tegnapi számában emlitett büntényért tegnap hazahozták s ma aztán a rendőrség bekisérte a kir. ügyészségi börtönbe, hol várja a megérdemelt büntetését. Eltünése óta, még számtalan bünt követett el, miért most lakolnia kell. A váltóhamisitást töredelmesen bevallotta, abban a hitben, hogy már elévült, holott még csak két esztendő mulva következett volna be.

* **A bolygó zsidó.** Nem lehet másnak nevezni Izsák Mihály szathmármegyei zsidó embert, a kit a rendőrség ugy fogott be az éjjel csavargás közben. Tegnap reggel hallgatták ki a debreczeni második kerületi kapitányságnál. Rongyos, tépett ruhájában dideregve álldogált az előszobában, a mig reá került a sor. Elmondotta, hogy vannak szülei, felesége, gyermekei Kővár-Remete községben; jó módban élnek, neki is meglenne a boldogsága, csakhogy valami fátum üldözi, nem tudja miért, nincsen nyugta odahaza. Mindig elkóborol s csak mikor már teljesen elzüllött, mikor közel van az éhen-haláshoz, akkor veszi észre, hogy oda hagyta övéit. A kapitány mindjárt tisztában volt vele, hogy a szegény ember csendes elmezavarban szenved s gondoskodott róla, hogy még a mai nap hazaszállitsák a falujába.

* **Kreutzerl Jakab kisért.** Kreutzerl Jakab, az ó-budai néppárti önjelölt, ugy járt a képviselőjelöltséggel, mint az egyszeri ember a törökkel. Kreutzerl Jakab a jelekből láthatólag ugy megfogta a képviselőjelöltséget, hogy annak mániájától sem mint gavallér, sem mint polgár, de még mint lövészhadnagy sem szabadulhat, Az ó-budai zöldségárusok az idei választas után azt hitték, hogy Kreutzerl Jakab törekvése örökre kudarczot vallott s ime ma »ünnepélyesen kijelentette abbeli legkomolyabb szándékát, hogy föl fog lépni, még pedig öt oly kerületben, ahol pótválasztások lesznek és ismeretes programmbeszédét mindenütt elmondja«. Ámde Kreutzerlnek ezenkivül még kiadása van

arra, hogy a redoutban is megismertesse a közönséggel programmját — hushagyókedden, amikor ott is előkelő társaság szokott összegyülni, többek közt egy herczeg is, akinek csörgősapkája van.

* **Farkasok garázdálkodása.** A tulkai püsp. uradalmi erdőbe a farkasok nappal elvitték az erdőőr disznóját az erdő közepén levő lakása közvetlen közeléből. Ugyanezen erdőben a gulya marha közé is ellátogattak az ordasok: egy tinót szét is téptek, a többi marha ijedtében szétszaladt. Az elfutott marhák közül 30 darabot hosszas keresés után 5—6 nap mulva találták meg a szomszéd pusztán.

* **Jön a Mikulás.** Apró gyermekek bizonyára nehezen várták a jó öreg Mikulást, ki az éjjel tele rakta az ablakba kitett czipőket édességekkel és csecse-becsékkel. Hanem a rossz gyermekeknek bizony csak virgácsot prezentelt a kegyes Mikulás. Deczember hatodikán van az ő napja. Az éjjel hordta szét ajándékait, örömére az apró seregnek s ma reggel már mindenki tudta, hogy ki a jó és ki a rossz gyermek. Szent-Miklós püspök nevéhez füzött mondának alapja is van. Ugyanis egy szegény apa sehogysem tudta eltartani gyermekeit s már azon gondolkozott, hogy a rossz élet által menti meg életöket, midőn ez Szent-Miklós tudomására jutott, ki az apa nyitott ablakán egy pénzes erszényt dobott be, melynek tartalma éppen elegendő volt egy leány kiházasitására. Rövid idő mulva megismételte tettét s mikor már minden leány férjhez ment, az apán is segitett. Igy juttatta őket megélhető állapotba s ezáltal egy egész családot mentett meg az elzülléstől. E nemes tett nem ment feledésbe s minden évben felelevenitik a jó keresztények, amikor ajándékaik által gyermekeiket Szent-Miklós tiszteletére buzditják. Minden évben szentelnek egy napot emlékére s olyan kedvelt alakja is a gyermekvilágnak, hogy már nem is hivják másként, csak a *jó öreg Mikulás bácsinak*, ki hideg télen, nagy havas bundában eljön nekik örömet szerezni.

* **Si non é vero.** A budapesti jogászkörökben ma a következő hirt kolportálták: Soroksáron ma nagy feltünést okozott, hogy az utczán szokatlanul sok fővárosi elegáns ur járkál s legtöbbjének kezében fekete irattáska van. A szenzácziő a kora délutáni órákban emelkedett tetőpontra, a mikor Budapestről különvonat érkezett Soroksárra, csupa ilyen urakkal. A kérdés erre ez:

— Miféle urak voltak ezek?

— Védőügyvédek voltak valamennyien, akik neszét vették, hogy a legujabb gyilkos el van fogva s felakarták őt kérni, hogy vállalja el a védelmüket.

* **A befagyott returjegy.** Kalvajo Ferencz szép spanyol név, a viselőjétől legalább is azt várnók, hogy Kubában vitézül harczoljon a lázadók ellen, essék el s ne keljen föl többet. Mily tévedés! Kalvajo Ferencz egy becsületes fővárosi őspolgár, a ki azonban néha messzebb vidékekre is elszokott utazni. Igy például havonként egyszer érzékenyen elbucsuzik nejétől, gyermekeitől, legvastagabb botját veszi magához, hajóra száll és — átkel a Rudasba, gőzfürdőt venni. Tegnap is ezt cselekedte. Vagy egy tur-retur propeller-jegyet Budára, átkelt, kigőzfürödte, gorombán megdögönyöztette magát, megreggelizett és visszaindult. Közben azonban nagy változás történt. A főváros nyugodtan terült el a két parton. A tornyok álltak és a hidak is. De a Duna zajlott; zöld vize óriási jégtáblákat hömpölygetett, melyek recsegve törtek össze, a propellerek remegve simultak a part mellé és Kalvajo urat az állomáson egy ujonnan kitett tábla várta, mely ezt jelentette neki:

A propeller-közlekedés ujabb intézkedésig fölfüggesztetik.

Kalvajo polgár odalépett a kisded nyaralóhoz, melynek létjogát vesztett lakója éppen pakkolt és kérdé:

— Mikor lesznek meg azok az ujabb intézkedések?

— A tavaszon.

— Mit csináljak a retur jegyemmel?

— Tegye el emlékül.

— A tavasszal nem lesz érvényes?

— Nem.

Kaljavo jött át ujolag a hidon, szivében dühvel, zsebében az érvénytelen returjegygyel és egyenesen az *Esti Ujság* szerkesztőségébe. Mire átért, a düh elpárolgott szivéből, csak a returjegy maradt meg. Higgadtan kérdé:

— Van-e jogom e jegy alapján kérni, hogy hozzanak vissza?

— Van. De ha önnek e jogán kivül családja is van, ne tegye.

— Miért?

— Mert a propellerrel, a jegygyel és a joggal együtt bent veszhet a zajló Dunában.

— Köszönöm. Lemondok a jogról, átadom a jegyemet és ajánlom magamat.

A jegyet tényleg ott hagyta a szerkesztőségben. Tavaszszal majd kisorsolják.

* **Egy napos hàzasság.** A géresi anyakönyvvezető előtt annak rendje módja szerint házasságra lépett a minap Hajdu György gyöngyi lakos egy Geges Ilona nevü felső boldádi leánynyal. Másnap akartak megesküdni a templomban, csakhogy ezalatt az uj férj annyira leitta magát, hogy a templomba menet a násznép láttára megverte az uj menyecskét, sőt a pappal szemben is rakonczátlanul viselkedett. Az asszony ennek folytán nem óhajtotta, hogy e szép frigyet egyházilag is megáldják s a faképnél hagyva férjét, Felső-Boldádra szüleihez menekült.

* **Alkalmi vásár**, hasznos karácsonyi ajándékoknak fehérneműekben harisnyák, nyakkendők és kesztyükben, valamint téli alsó ruhák és sapkák legnagyobb választékban kaphatók **Roth M. Utóda** kalap és férfi divat üzletében, ugyanott eredeti karlsbadi czipők is kaphatók.

EGYESÜLETEK.

A »Népkör« felolvasó-estélye.

Várad-Velenczének nevezetes dátuma volt tegnap, csakhogy ez a nap csupán az estével kezdődött, a mikor a »Népkör« aegisze alatt rendezett sorozatos felolvasások elseje a legszebb siker mellett folyt le. Az estélyen jelen volt disztingvált társaság és annak szinvonala a legszebb bizonyiték a »Népkör« társadalmi szerepének nagy fontossága mellett.

A »Népkör« nem csupán a városrész anyagi boldogulása, hanem szellemi életének előbbre vitelén évtizedeken át küzdött s a kitartó munka eredménye a mai felolvasás világitásában is az, hogy a százados kinai fal, mely a városrészt, a maradiságnak ezen utolsó fészkét körülvette, végleg leomlott, a régi Katonaváros nincs többé, helyén egy modern városrész emelkedik, a demokratikus haladás feltételeivel. Ez volt az immár 25 évet megért »Népkör« czélja, programmja s ez az érdeme is.

A kulturszerep helyes betöltéséről győzött meg bennünket a tegnapi felolvasás.

A mi magának az estélynek lefolyását illeti, az egészen a közölt programm szerint ment végbe.

A körnek czélszerüen épült és berendezett szép nagy termeit egészen megtöltötte a distingvált közönség. A szép közönség dr. Moskovitsnak sikerült felolvasását igen hálásan fogadta és sürü tapsokkal jutalmazta. A felolvasó elnök: »A munka és becsület« czimü dolgozatában ezen két fogalom rokonságát, sőt identitását mutatta ki találó példák és idézetek keretében. A munka becsületet szerző természetével magyarázza, hogy a nők maguknak életpályákat választanak. Végül mély szavakban aposztrofálja és serkenti ezen városrész munkás polgárait.

Szóval az estély, mely e városrész közelében bizonyára kellemes nyomokat hagy maga után, teljesen sikerült.

Jelen voltak a distingvált férfi közönségen kivül.

Özv. Rácz Pálné, Rácz Veronka, Farkas Józsefné, Sávor Kálmánné, Puskás nővérek, Metzinger Sándorné, Metzinger Mariska, Steiner Mórné, Klein Róza és Berta, Schwartz nővérek, Lőry Mórné, stb.

—

A »Szigligeti Társaság« választmánya f. hó 9-én szerdán délután 5 órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében ülést tart, melynek legfontosabb tárgya a népkönyvtár ügye lesz.

A »Gyermekbarát Egyesület«. választmánya ma d. e. 11 órakor a városháza tanácstermében ülést tart.

—

Nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár.

Meghivó

a folyó évi deczember hó 6-án, vasárnap délután 3 órakor a kerületi betegsegélyző pénztár helyiségében (Kert-utcza, Kutiák-féle házban) tartandó igazgatósági ülésre.

Nagyvárad, 1896. deczember hó 1-én.

Láng József,
igazgató-elnök.

Az ülés tárgysorozata;

1. Két jegyzőkönyvhitelesitő megnevezése.
2. Az 1896. november 18-án tartott igazgatósági ülésről felvett jegyzőkönyv bemutatása.
3. Szükebbkörü bizottságba két igazgatósági tag választása.
4. Az 1897. évi költségelőirányzat és ezzel kapcsolatos ügyek tárgyalása, az ennek előkészitésére kiküldött bizottság jelentése alapján.
5. Titkár jelentése a pénztár mult havi forgalmáról és tagállományról.
6. A szükebbkörü bizottság 1896. november 24-én tartott ülés jegyzőkönyvének előterjesztése.
7. Grosz Salamon és Minda Miklós önként belépők ajánlkozása.
8. Egyéb folyó ügyek és inditványok.

TANÜGY.

Meghivàs. A nagyváradi tanitói kör tagjait a folyó hó 7-én tartandó rendes összejövetelre tisztelettel meghivom.

Nagy-várad, 1896 deczember 5.

Eszenyi Sándor,
elnök.

A közönség köréből.

Rendőrt a templomba!

Tegnap délelőtt mikor az iskolából kijöttem, egyik barátom a karomba kapaszkodott, hogy menjünk nézzük meg a Szent-László templomban végbemenő diszes esküvőt. Szivesen engedtem a kellemes hivásnak. De mily nagy lőn megütközésem, mikor az Isten házába lépve egy vidáman szórakozó társaságra találtam. Itt egy hangos nevetés, amott egy messze elhallatszó bók, akárcsak egy szalonban, vagy kávéházban. Hát mikor a nászmenet megérkezett! A közönség nagyrésze felemelkedett a padok tetejére és ott futkosott, egy izraelita felebarátunk fejére tette a sipkáját, a tanárjának sorfalat álló kereskedelmi iskolai ifjuság pedig megéljenezte a párt.

No hát ehhez a dologhoz azt hiszem nem kell kommentár!?

Én ugy tanultam gyermekkoromban, hogy a templom az Isten háza, a hol ő a megfoghatatlan különösen jelen van. S ha ez áll egész általánosságban a templomokról, ugy különösen elmondható a kath. templomokról, mint a hol Oltáriszentség van.

Értem én azt, hogy a kiváncsiság, az érdeklődés, mint a mely indok majdnem egyedül és kizárólag viszi oda esküvők alkalmával a közönséget, izgatottságot szülés ha ez bizonyos korlátok között mozog, el is türhető, de a fenti jelenetek szinhelyévé tenni az Isten házát nem szabad s azért rendőrt kérünk, a mely kiverje onnan a botrányt hajhászó hősöket, mint egykor az isteni Názárethi kiverte kötélből font ostorral a jeruzsálemi templomból az önmagukról megfeledkezett pénzváltókat és árusokat.

Nagyvárad, 1896 decz. 5-én.

Eyy jelenvolt.

SZINHÁZ ÉS MÜVESZET.

Játékrendje a magy. kir. Operaház 1896. deczember 7-től deczember 13-ig. Hétfő: Nincs előadás. Kedd: Alár. Hilgermann, Vasquez, Kaczér, Rotter, Perotti, Ney D., Szendrői. Szerda:

Nincs előadás. Csütörtök: Az eladott menyasszony. Kaczér, Hilgermann, Gábos, Válent, Arányi, Hegedüs, Várady. Péntek: Nincs előadás. Szombat: Siegfried. Pewny, Sedlmair, Perotti, Ney D., Dalnoki, Takáts. Vasárnap: A házi tücsök. Ábrányiné, Pewny, Kaczér, Takáts, Arányi, Hegedüs.

Igazságszolgáltatás.

A dobresti vasuti szerencsétlenség.

— A tegnapi végtárgyalás. —

A nagyváradi kir. törvényszék, tegnap kezdte el tárgyalni azt a borzalmas szerencsétlenséget, melynek három halottja s számtalan sebesültje volt.

A szerencsétlenség okozójául Bálint Mihály fékező és Matucz József mozdonyvezetőt tekintették és ezért fogták őket bünpörbe.

A kir. törvényszék a következőképpen alakult meg: elnök: Nagy József, birák: Grám Sándor és Csathó Zsigmond, jegyző: Marosi Endre.

A vádhatóság képviseletében Knor Lajos kir. alügyész jelent meg.

A védelmet Hlatky Endre és Nesztor ügyvédek képviselték.

Elnök előterjeszti a tényállást, mely szerint Bálint Mihály és Matucz József okozói a szerencsétlenségnek amennyiben nem jól alkalmazták a fékező készüléket.

A panaszosok kihallgatása.

Elnök ezután elrendelte a bizonyitó eljárás megtartását. Adamszky Jakab és Brüzer Ferenczné nyomorékok maradtak. Könnyebb sérüléseket szenvedtek: Tus Józsefné, Bragye József, Buzer György és Kuk Flórencz. Ezek előadják, hogy a Nádor kitérő alatt a bevágásnál megállott a vonat, onnan lassan elindult, de a nagyobb lejtőnél a terhes kocsik többször erős lökést adtak a mozdonynak és az ő véleményük szerint ez okozta, hogy a gépész nem volt képes lassitani a vonatot.

A sebbességre vonatkozólag megjegyezték, hogy a katasztrófa szinhelyét megelőzőleg, vagy három szelvény hosszában oly sebesen robogott le a vonat, hogy az ember szeme is káprázni kezdett.

Felolvasták ezután a sebesülés következtében később meghalt Rákoczy Ferencz vallomását, mely szerint a mozdonyvezető oly sebességgel eresztette meg a vonatot, ahogy a magyar államvasutakon a gyorsvonat közlekedik.

Bálint Sándor vádlott.

Bálint Sándor vádlott, előadja, hogy ő vezette a vonatot, mely mésszel megrakott három kocsiból állott. Kettő önmüködő fékkel volt ellátva, egy azonban fék nélküli volt.

A Nándor-kitérőn alól megállitotta a vonatot és olajozott, aztán meginditotta a gépet. A vonat egyre sebesebben haladt a lejtőn. A kocsi féke nem müködtek kellőleg, mert ő daczára annak, hogy ő kellőleg használta, nem volt képes használni. Ekkor, mert a vonat kerekei csusztak, megeresztette a féket és ellengőzt adott.

Matucz József.

Azzal van vádolva, hogy ő vette fel a vonatra azt a negyven-ötven embert, holott ez tiltva volt s csakis jegyekkel lehetett felszállani. E miatt egyszer már büntetve is volt s a rendeleteket sem tartotta meg sohasem kellőleg.

A tanuk.

Ezután néhány tanut hallgattak ki. Ezek: Millár János, Bencsik József, Teszler Ferenczné, Adamszky Róza, Kósa Kálmán, Schvarcz Gyula, Rákóczi Ferenczné, Simonits, Groza Flórenczné. Ezek csakis a panaszosok által már előadottakat elevenitik fel. A dolog lényegére nézve fontos körülményt nem tudtak adni s igy az itélet kiszabása inkább a szakértők véleményére szoritkozik.

A szakértők kihallgatása.

Wiedman Gusztáv és Kósa Lajos jelenlevő mérnököket hallgatták ki arra a kérdésre nézve, hogy terhel-e a vádlottakat mulasztás.

Azonban ennek eredményével a védők nem elégedtek meg, tekintve, hogy az itélet leginkább e véleményen fog alapulni. Ennélfogva inditványozzák a tárgyalás elhalasztását és uj szakértők kihallgatását.

Ügyész: Ellenzi a védők inditványát.

A határozat.

A törvényszék határozathozatal végett visszavonult. Egy félórai tanácskozás eredményeként a védők inditványát fogadta el a törvényszék.

Egy kis tévedés. Magas, szikár parasztlegény lép a tárgyalóterembe, s katonásan áll meg Gajzágó biró előtt. A neve Papp Ferencz, foglalkozására nézve pedig kocsis.

— Magát már 1894 óta keressük, szólitja meg a biró, mondja csak, hol volt?

— Kolerában.

— Csak nem feküdt két esztendeig kolerában?

— Nem én, hanem mikor fölgyógyultam a hazámba mentem.

— Ismeri Gungel Ádám kocsist?

— Az Ádámot? Ismerem.

— Annak 1894-ben elveszett az ezüst órája.

— Kérem én azért már büntetve voltam.

— Hol?

— Itt, ebben a házban, a kapu alatt balra.

— És mennyit kapott?

— Kaptam vagy három hetet.

— És le is ülte?

— Le én.

— Különös nagyon különös.

— Biz az különös, hogy a tekintetes urak egy rókáról két bőrt akarnak lehuzni.

A járásbiró kikeresteti az aktákat és konstatálja, hogy Papp Ferenczet 1894-ben ezért a lopásért csakugyan elitélték már három hétre s hogy le is ülte a büntetést. A tévedés ugy történt, hogy a kárvallott két kapitányságnál is tett panaszt s mindegyik kötelességszerüleg a büntető járásbirósághoz küldte az iratokat, a hol külön-külön iktatták az ügyet.

— Elmehet, a dolog rendben van, — szólt a biró s Papp Ferencz megindult az ajtó felé. Egyszerre csak megáll, egy pillanatig gondolkozik, aztán ujra oda lép a biró elé s igy szól:

— Nagyságos uram, ha már itt vagyok, hát megmondom, hogy csakugyan én loptam el azt a bizonyos órát.

— És mért tagadta a tárgyaláson?

— Tetszik tudni, felelt ravasz mosolylyal Papp Ferencz, — az ember próbál.

A lovagiatlan hajcsár. Lakner Mátyás egy kőbányai kávéházban arczul ütötte Ambros Lénártnét. Ezért kellett ma törvényt állania a büntető járásbiróságnál Kürthy biró előtt.

A biró: Mi a foglalkozása?

A vádlott: Csak hajcsár vagyok.

— Hogy érti azt, hogy csak?

— Ugy, hogy nem vagyok ur hanem csak hajcsár.

— Igaz az, hogy Ambrusnét arczul ütötte?

— Voltam olyan bátor.

A biró kihallgatta Ambrusné tanuit, köztük Kovács Rózát.

— Férjes vagy hajadon? kérdezte a biró a tanutól.

— Hajadon vagyok, de még élek is valakivel, felelt pirulva a lányasszony.

A biró Lackner Mátyást könnyü testi sértésért három napi elzárásra itélte.

REGENY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Irta: **GÉRARD E. D.** 52

Iczig jóval Marczin előtt érte el Vovazulkát. Megtisztogatva csizmáit s belépett, több szobán áthaladva elérte a termet, melyben Luczián volt.

Luczián felnézett. A zsidó megjelenése váratlan volt, vonásai azonban nem árulták csodálkozását. »Iczig! itthon Bukovinából? üzlet sokáig távol tartott«.

— Igen nagyságos uram! hazajöttem; azonban a szegény öreg Iczig számára nincs nyugalom, nem olyan szerencsés, mint Naftali! A lovak s széna beszerzésére okozott előbb nagy gondot, majd mikor a 3 pár igáslovat Lodnikiban megszereztem, ismét tovább kellett mennem, hogy a halálcsengőt huzassam meg. Husz krajczárt adtak fáradságomért!

— Valaki meghalt Lodnikiben? kérdezte Luczián közönyösen.

— Nagyságos ur! a tudatlant adja? ki halt volna meg más, mint a szigoru nemes Bogdanovics?

— Bogdanovics meghalt? kérdé Luczián megilletődve.

— Igen! meghalt! ma délután, ha ugy tetszik nagyságos uram!

Reggel még teljes erőben volt, délután megszakadt egy ere a mint az uj gépet kezelte a gyökér huzásnál. Amint a házat elhagytam kilehelte lelkét.

Iczig hivatalos hangon beszélt s ezután Luczián azt várta, hogy a zsidó távozni fog. Iczig azonban nem ment, lábát ide oda rakta, köhécselt, megkoczkáztatott még egy megjegyzést.

— A nagyságos ur jól ismerte a családot s az utóbbi időben gyakran felkereste a Lodniki birtokot.

— Tehát ezt beszélik? Iczig! ki vele! tudom, hogy az emberek sokat beszélnek, azt is mondják, hogy a leányaiért töröm magamat s ha valami titkost akarsz mondani, zárd be az ajtót és lépj közelebb. Igy gondolkodott: a vén bünös holmi különös dolgot tud.

Az atya halála csak nem érinti a leány vagyonát?

Iczig az ajtóhoz osont. zaj nélkül zárta be s közel lépett a karosszékhez, melyben Luczián ült.

Miután Bogdanovicsot eltemették, egy hétre beföldelték Bielinszkinét is. A földes úr halála jó tárgyat szolgáltatott még a bőbeszédü embernek is. A hátramaradt vagyon rendezve volt. Viczia feloldotta a szerződést Szczibalin bérlőjével és elhatározta, hogy Lodnikiban fogja életét tölteni, nagynénje s unokanővére társaságában, kik Xeniával együtt ide siettek, hogy állandóan ott maradjanak.

A második haláleset már nem volt oly feltünő, hiszen Bielinszkiné egész télen feküdt, s épen azt bámulták, hogy tulélte az életerős földesurat. Bielinszkiné asszony Vovasulkát egyenlő részekben hagyományozta fiaira. Végrendeletében meghagyta, hogy legöregebb fia vegye át a birtokot, gondozza s fizesse testvéreinek az évi járadékot. Kázmér nem volt itt hon, Luczián tehát kötelességének tartotta őt értesiteni a halál esetről s a dolgok állásáról. A levélben, melyet Kázmérnak küldött majd Luczián kérdéseket tett fel, mit tegyen ezzel, azzal, mivel a birtok gondos kezelést kiván,

Kázmér, még mielőtt ki lett volna hirdetve a háboru, megkapta a levelet. Az előkészületek minden idejét igénybe vették s csak nagy sietségbe irt nehány nem valami szeretetteljes sort Lucziánnak.

— Tedd a mit jónak látsz, határozz, intézkedj önállóan az árpát, malaczokat illetőleg. Naftalit nem látttam, igy tehát nem is tudom öreg-e, fiatal, nem is törődöm vele.

Ne beszélj nekem a köztünk kötendő békéről. Azt tudom, hogy jó katona vagyok, de azt is érzem, hogy rossz gazda lennék. Nem is tudom felfogni, hogy is irhatol nekem ilyeneket, holott tudod, mily körülmények közt vagyunk, mikor minden perczben várhatjuk, hogy

parancsot kapunk a Ticino átlépésére. Mindenütt zavar, ijedelem. Különösen a tisztek nejei vannak kétségbeesve. Egyik legkedvesebb barátom neje három hónapos házasok — kijelentette, hogy megyen férjével akár a világ végéig. A nők bámulják, a férfiak nevetik, a mi engem illett csodálom. Egyébiránt szép aranyhajú görög arczú szépségtelve mély érzéssel és bátorsággal.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

A főrendi felirati bizottság megválasztása.

Budapest, decz. 5. (Saj. tud. táv.) A főrendiház felirati bizottságának elnökévé *Szapáry Gyula*, jegyzőjévé pedig *Gyulai Pál* választatott. A szabadelvü párt felirati javaslatát hétfőn terjesztik a főrendek elé.

A szerb király utazása.

Ròma, decz. 5. (Saj. tud. táv.) A szerb király ma innen Florenczbe utazott. A vonathoz kikisérte vendégét U m b e r t o olasz király. A perronon Róma főpolgármestere és a szerb nagykövet várta az elutazó Sándor királyt.

Kifogásolt metropolita választàs.

Konstantinápoly, decz. 5. (Saj. tud. táv.) Az ökumäniai patriarcha orosz intervenczióval a Yildiz-Kioszkba hivatott, hol azon óhajnak adtak kifejezést; semmisitené meg Msgr. *Ambrozius* üskübi metropolita megválasztását és ez a porta által irásban is kéretett. — A patriarka kijelentette, hogy a választás rendszeresen folyt le s igy ő azt nem semmisitheti meg! uj választást sem rendelhet el, hanem a ma összeülendő synodusnál bejelenti a kérelmet.

Rehabilitált ügyvéd.

Budapest, deczember 5. (Saját tud. távir.) A budapesti ügyvédi kamara választmánya a Tury Sándor és Sztehlo Kornél ügyvéd esetéből kifolyólag határozatot hozott, mely szerint megütközésének ad kifejezést ama támadás fölött, melynek tagtársuk áldozata lett. Helyeslőleg vette tudomásul, hogy Sztehlo a bíróság előtt vesz elégtételt s elhatározták, hogy minden ilyen esetben a törvényes utat fogják választani megtorlásul. Egyuttal biztositják Sztehlót nagyrabecsülésükről.

Öngyilkos hivatalnok.

Budapest, decz. 5. (Saját tudósitónk táv.) Hebenlanz Sándor budapesti születésü 29 éves fővárosi hivatalnok a farkasvölgyi temetőben levő lakásán agyonlőtte magát. Fiatal felesége a lövés zajára berohant a szobába. Egy be nem végzett levelét találta az asztalon, melyben tudatja vele az öngyilkos, hogy utoljára olvassa tőle.

Az orvosnövendékek tüntetése.

Budapest, deczember 5. (Saját tudósitónk távirata.) Kovács tanár ma rendes előadást tartott a klinikán. A hallgatóság — hallgatta.

Véres párbaj.

Budapest, decz. 5. (Saját tudósitónk táv.) Egy előkelő lipótvárosi ügyvéd, aki ellen nyiltan és titokban áskálódtak, kilencz ellenfelét provokáltatta. Az egyikkel, egy földbirtokossal tegnap pisztolypárbajt vivott a rákospalotai erdőben. A harmadik lövésnél a földbirtokos — halántékon találva — összerogyott. A seb sulyos, de nem halálos.

A sztrájkoló egyetem.

Budapest, decz. 5. (Saj. tud. táv.) A Kovács József egyetemi orvos-tanár ellen felzendült orvosnövendékek K o r á n y i professzort ma zajos ovácziőban részesitették. Korányi csillapitó beszédet intézett hozzájuk.

Gyilkosság a fővárosban.

Budapest, decz. 5. (Saj. tud. táv.) A Csengery-utczában egy Bielobaba Mária nevü rendőrileg ismert, rosszhirü nőt ma meggyilkoltak. Beretvával elvágták a nyakát s azután kirabolták. A gyilkosságot csak ma vették észre. A gyanu a Budapesten időző jámbo-társaság egy olasz tagjára irányul.

A családi viszály áldozata.

Budapest, deczember 5. (Saját tud. táv.) Merczfalváról távirják: Gryll János postakocsis el akart válni feleségétől, de a három gyönyörü gyermekük közül a legkisebbet mindketten maguknak követelték. Az anya végre, hogy a válás gyorsabban menjen, odaadta férjének. Ugylátszik azonban tudta, hogy nem sokáig lesz a gyermek az uránál. Még az nap este a szolga, ki a gyerek őrizetére volt bizva, »játék közben« egy revolverrel agyonlőtte a kis fiut. Az asszonyt és a szolgalegényt elfogták.

KÖZGAZDASÁG.

Magyar biztositási statisztika. Most készült el az országos statisztikai hivatalban a *legelső biztositási statisztika Magyarországról.* E statisztika szerint hazánkban összesen 37 biztositó-társaság müködött, ezek közül azonban *csak 12 magyar* vállalat van, a többi mind *külföldi* társaságok itteni fiókja. A 37 társaság közül 16 csakis életbiztositással, 6 csakis elemikár biztositással, 3 kizárólag baleset-biztositással foglalkozik, mig a többi vegyes; csupán 1 társaság üzi az összes ágakat kivétel nélkül. A biztositottak száma összesen 227,741, tehát az egész lakosságnak 1·26 százaléka. A dijbevételek összege évenként 370,475 forint, de ebből 245,642 frtot a külföldi társaságok vesznek be s csak 124,833 frt jut a hazai társaságokra.

Terménytőzsde.

Budapest, decz. 5.

u z a őszre, bácskai	8.17
» őszre, északi	6.70
» október-novemberre, bácskai	6.82
» okt.-nov.-re északi	6.84
Rozs őszre bácskai	5.70
Rozs őszre, északi	5.10
T e n g e r i, okt.-nov.-re, bácskai	4.00
» okt.-nov.-re, északi	4.01
R e d c z e október-novemberre, bácskai	11.30
» okt.-nov.-re, északi	11.40

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Ekegyártásra külön szakosztály.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Sőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

296—1—12

Különlegességek borkészitési gépekhez.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágositással dijmentesen szolgálunk

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimeritő és felvilágositó választ.

Czim:
Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat
BUDAPESTEN.

Czimre ügyelni tessék.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség b. tudomására hozni, hogy eddig a **Karaguly**-házban létezett

festő, vegyészeti és tisztitó

üzletemet f. évi ***november hó 1-től*** **Bémer-térre** Tóth Ferencz szabó-üzletével szemben

helyeztem át.

Minden e szakmába vágó munkákat **leszállitott** árban számitok. Kérve a n. é. közönség szives pártfogását épp ugy, mint eddig, továbbra is.

Kiváló tisztelettel
VARGA JÁNOS.

256 8—10

KŐSZÉN,

töltő kályhák fűtésére, mint általánosan tudva van, a legjobb és legolcsóbb tüzelőanyag, kapható a

felsö-pecze-utczai 94. szám alatti raktárban:

petrozsényi métermázsánként **1** frt **40** krért
salgó-tarjáni » **1** » **30** »

vagy helyben házhoz szállitva 10 krral drágábban.

Ugyanott legjobb minőségü **kétszer mosott osztraui kovács-szén 1** frt **90** kr. métermázsánként. Mindhárom fajnál egész waggon vételénél megfelelő árengedmény.

Tisztelettel
FISCHER SÁMUEL,
a salgó-tarjáni kőszénbánya r. t. képviselője,
Nagyvárad, Felső-Pecze-u. 94.

TELEFON.

283 4-5

Fiu- és leány gyermek felső ruhácskákban dús választék feltünő olcsó árban.

A „MENYASSZONYHOZ“.

Feltünő olcsó árban kapható!

Legujabb téli kelmék mtrje	25	krtól	kezdve
Mosható Barchettek a legujabb mintákban	20	»	»
Különféle női kelmék	30	»	»
Legujabb fejre és nyakbavaló berlini kendők minden szinben	75	»	»
Nagy téli nyakbavaló kendők	1 frt 80	»	»
Fejre való posztó-kendők	40	»	»
1 vég ***Chiffon***	4 frt 50	»	»
1 vég ***vászon***	4 frt —	»	»
1 vég ***kanavász***	4 frt 75	»	»

Legujabb szabásu ***női kész blousok,*** férfi, női- és gyermek ***alsó ingek*** és ***nadrágok*** 45, 70 krtól.

Legujabb ***téli férfi tourista ingek,*** különféle jó minőségü ***takaró*** és ***lópokróczok*** nagy választékban . . . . . 1 frttól kezdve.

Elismert minőségü és szabásu ***férfi, női-*** és ***gyermek kész fehérnemüek.***

Különféle ***paplanok*** . . . . . ***2*** frttól kezdve.

Egy elsőrendü (2 személyes) ***selyem paplan 9*** frt.

Állandó ujdonság ***nyakkendőkben*** 20 krtól.

Valódi szepességi vásznak és asztalnemüek, szőnyegek, függönyök és vitrágok, ágy és asztal-takarók s garnitur 4 frt 50 krtól a legfinomabb kivitelig.

Legujabb Graczioza **esőernyők bámulatos olcsó áron.**

A fentebbi elősorolt árukon kivül még számtalan áruczikkek legjutányosabb árban kaphatók

BECZKAY LAJOS

„a menyasszonyhoz“ czimzett üzletében,

Nagyvárad, Szent-László-tér.

266 4-6

Nagy kiárusitás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy a karácsonyi ünnepeket megelőzőleg különösen **karácsonyi ajándékoknak** legczélszerübb czikkekből **nagy kiárusitást** rendezünk és

mélyen leszállitott árakban

Téli kabátok 6 frttól.
Téli gallérok 10 frttól.
Téli ruhaszövet 25 krtól.
Női posztó 50 krtól.
Angol szövetek 80 krtól.

árusitunk, főleg a legujabb **női felöltők,** legujabb **téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi** és **női fehérnemüek,** kitünő jó hazai **vásznak, asztalnemüek, szőnyegek** és több száz darab **női ruhaszövet maradékot,** utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

275—5—26

barketek 22 krtól.
Vég jó vászon 4 frt 50 kr.
Vég jó Siffon 4 frt 20 kr.
Egy posztó kendő 2 frt.
Selyem fejkendő 80 kr.

BALOGH MIHÁLY

gyapjutakaró és lópokrócz nagyraktára

Nagyvárad, Kossuth-utcza Pontelly-ház.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemü közönséget értesiteni, hogy

szűrszabó üzletemben

Kossuth (Sas) utcza Pontelly-ház

gyapju ágytakarók és lópokróczok

a legnagyobb választékban és legolcsóbb árak mellett kaphatók.

A nagyérdemü közönség becses pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

BALOGH MIHÁLY.

284 2—5

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbizható **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **megnüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Lö imert elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget **„Horgony"** védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit utasitsa vissza.**

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállitók, RUDOLSTADT.

Uj műkelmefestő és vegyészeti ruhatisztitó intézet.

MADAS M.

Egész ujonnan, gépekkel berendezett műfestészeti és vegyészeti ruhatisztitó intézet.

Felvállaló helyiség: Karaguj-ház, a Bémer-tér és Fő-utcza sarkán,

Varga János kelmefestő volt üzlethelyiségében.

Intézetemben vegyészetileg tisztittatnak:

Himzett munkák, alkalmi-, selyem- és szövet-toilettek, férfi-, női- és gyermekruhák, tiszti egyenruhák, egyházi ruhanemüek, nyakkendők, szőnyegek, butorszövetek, keztyük, különféle arany, ezüst vagy bármilyen diszszel ellátott tárgyak is bontatlan állapotban tisztittatnak. — A kelmének bármilyen minősége és szine van, visszanyerik ismét eredeti uj szinöket, mintha ujak lennének és a kiszolgáltatás után azonnal használatba vehetők.

Férfi-öltönyök **1** frt **50** krtól kezdve tisztittatnak és javittatnak.

Csipkefüggönyök a legolcsóbb árban tisztittatnak és fehérittetnek vagy kivánat szerint bármilyen világos szinre festetnek.

Intézetem oly arányokban van felszerelve, hogy a tisztitandó és festésre adott tárgyak elkészitése ugy gyorsaság, szépség, mint olcsóság tekintetében nemcsak a helybeli, hanem bármely fővárosi hasonló intézettel versenyez.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

MADAS M.,

müfestő és vegyiruhatisztitó.

281 2—5

3) 16—26 **Gyors és biztos segély**

gyomorbaj és annak következményei ellen!!

A legjobb és leghathatósabb gyógyszer az egészség fentartására, a nedv és vérnek tisztitására és tisztántartására és jó emésztés elyidézésére a már mindenütt ismert és kedvelt

dr. ROSA-féle életbalzsam.

A legjobb és leghatékonyabb gyógyfüvekből leggondosabban elkészitve, igen hatásosnak bizonyult emésztési nehézségeknél, gyomorgörcsnél, étvágytalanságnál, savanyu büfögésnél, vértolulásnál, aranyeres bántalmaknál stb. stb. Ezen kitünő tulajdonságainál fogva, biztos és jónak bizonyult háziszerré vált.

Ára egy nagy üvegnek 1 frt, kis üveg 50 kr. Több ezer elismerő és dicsérőirat van kitéve szives betekintés végett.

Ovás! Csalódások elkerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy minden üveg az egyedül én általam eredeti előirás szerint készitett, dr. Rosa éltető balzsama, bék kartonba van begöngyölitve, melynek hosszoldalán »Dr. Rosa éltető balzsama, B. Fragner gyógyszertára a »fekete sashoz«, Prága 205—III. felirással van ellátva, német, cseh, magyar és franczia nyelven, homlokzatán törvényszékileg bejegyzett alábbi védjegygyel. — **Dr. Rosa életbalzsama valódi minőségben kapható a készitő főraktárában**

Fragner B., ógyszertárában »zum schwarzen Adler« PRAGA 205—III. szám. Budadesten **Török József** gyógyszertárában. Az osztrák-magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszertara raktáron tartja ezen életbalzsamot. Ugyanott kapható:

Prágai egyetemes háziken̈ócs

mindennemü gyuladás, seb és daganat ellen, több ezer köszönő irat által biztos hatásunak elismert szer.

Biztos sikerrel alkalmazható gyuladásoknál, tejrekedéseknél és emlőkeményedésnél a gyermekválasztásnál: kelevényeknél, vérgaganatnál, genyesedésnél, pokolvarnál, körömdaganatnál, kézen ragy lábon előforduló körömméreg ellen, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, elszirosodásnál stb. Linden gyuladás, daganat, keményedés a legrövidebb idő alatt megvyógyittatik; ha azonban genyedés állt be, akkor a daganat leggövidebb idő alatt fájdalom nélkül kiszivatik és meggyógyittatik.

25 és 30 kros dobozokban.

Ovás! Minthogy a »prágai egyetemes **házi kenőcs"** igen gyakran hamisittatik, mindenkit figyelmeztetek hogy eredeti áraras szerint csakis nálam, készittetik. Az csakis akkor valódi, ha a sárga érczdobozban a melybe töltetik, vörös használati utasitásban (9 nyelven van nyomva) és kék kartonba, mely a fentebbi védjegygyel van ellátva, van göngyölve.

Fül-balzsam. A legkipróbáltabb és számtalan kisérlet által kitünőnek bizonyult gyógyszer nagyothallók és siketek gyógyitására **1 üvegese 1 forint.**

Van szerencsém a tisztelt olvasóközönségnek tudomására juttatni, miszerint

Nagyváradon, N.-Körös-utcza 540. szám alatt, (Dudek sikátor sarkán).

a mai kor kivánalmainak teljesen megfelelően berendezett

lakatos-műhelyt

nyitottam, melynek folytán elvállalok minden e szakmába vágó munkák készitését.

Nevezetesen: **épületmunkákat, szivattyus kutakat, balcon** (erkély), **lépcső, kert, sir** és másnemü **rácsokat** az adott rajzok vagy választandó minták szerint a legegyszerübbtől a legdiszesebb és **szolid, izléses kivitelben.**

Továbbá mindennemü **takarék- és asztaltüzhelyeket** háztartási czélokra, valamint **vendéglősök** és **kávéházasok** részére. — Ezeken kivül jó minőségü **pléhkályhák, füstcsövek, tüzelő, hamu-** és **sütőkemencze ajtók,** ugyszintén **üstházak** nálam mérsékelt árakban kaphatók.

Vásári ládákat kifogástalanul vasalok.

Javitásokat gyorsan és olcsón teljesitek.

Biztositva a t. olvasót arról, miszerint a megrendelt munkákat mindenkor a lehető legkielégitőbb pontossággal eszközölni s ezáltal a bizalmat kiérdemelni legfőbb törekvésem leend magamat ugy épitő iparostársaim mint a t. közönségnek, ismerőseimnek és barátaimnak jóakaratu pártolásába ajánlva s becses megrendeléseiket remélve és kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

NÉMETH ANTAL,

lakatos-mester.

282 2-5

Erődi H. czukrászata

Nagyvárad, fő-utcza.

Elvállal és pontosan teljesit, ugy helyben, mint vidéki mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket

mérsékelt árak mellett.

Vidéki rendelések gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek. Ugyanott mindenféle

karácsonyfára való

habczukorkákat

és más diszeket valamint

disz-bonbonierek

mérsékelt áron kaphatók.

294—2—10

Neumann M.

FERFI- és GYERMEK RUHÁK
ARUHAZA

NAGYVÁRAD, KIS-HIDFŐ (LÉVAY-PALOTA).

Tiszteletteljesen tudatom a n. é. közönséggel, miszerint üzletemben

óriási vàlasztéku

bel- és **külföldi** szövetekből

mértèk után

megrendelhető mindennemű ruhadarab u. m. **őszi** és **téli öltönyök, őszi felöltők, télikabátok, városi bundák, bekecs-kabátok, Ulsterek** és **Havelokok.**

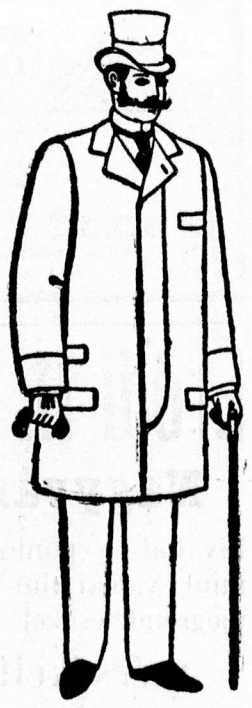
A mérték utáni rendelmények **budapesti** vagy **bécsi** elsőrendü saját mühelyeimben a legutolsó **angol-** és **franczia** divat szerint készülnek és

legrövidebb idő alatt szállittatnak.

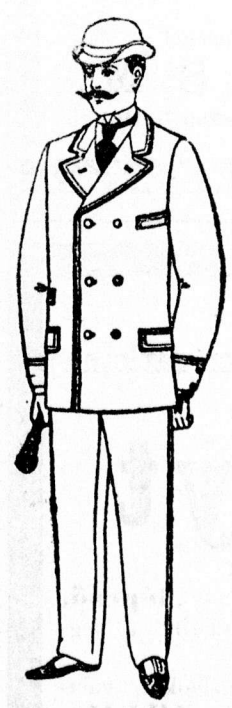
Kivonat a kész ruhák árjegyzékéből őszi s tèli idèny 1896|97. évre:

Raktárak:

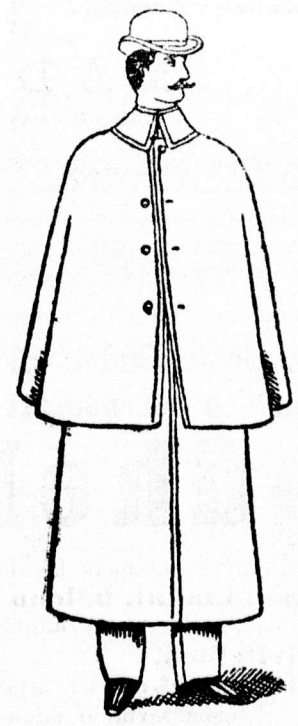
Arad,
Debreczen,
Nagyvárad,
N.-Becskerek,
Temesvár,
Pancsova,
Eszék,
Ujvidék,
Zára.

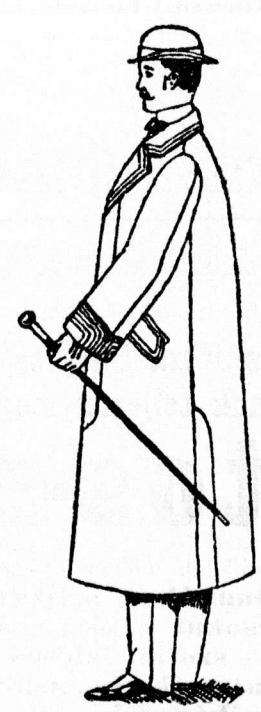
Felöltő cheviot-diagonal fekete v. kék *12* frt *50* kr.

Saeco-öltöny Zsolnai Lodenből *16* frt.

Havelock egész gallérral, vizmentes tiroli Lodenből *7—11* forint.

Télikabát Lasztig fekete bársonygallérral vagy anélkül. *16* frttól *20* frtig.

Raktárak:

Fiume,
Klagenfurt,
Laibach,
Nisch,
Sofia,
Trieszt,
Kragujevatz,
Sarajevo,
Zágráb.

Szabott ár!

(206) 10—10

VÉGELADÁS!

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOKAT

csakis a

PROFÉTÁHOZ

czimzelt divatüzletben lehet

POTOM ÁRBAN

beszerezni, mely körülményre a t. vevő közönség
b. figyelme felhivatik.

Alkalmi áruház!

Bámulatos olcsóság!

Van szerencsém a nagyérdemü közönség b. tudomására hozni, hogy sikerült több rendbeli

CSŐDTÖMEGET

megvennem, melyeket

Kert-utcza »Korona«-kávéházzal szemben levő üzletemben

50%

a gyári áron

alul

árusitok ki. 264 3—52

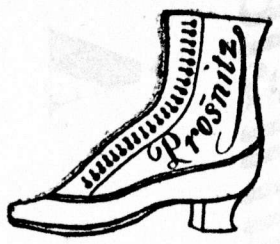
Kérem a n. é. közönség becses látogatását.

Maradok kiváló tisztelettel

MARKOVITS MÓR.

270 3—15

Legjobb

és

legolcsóbb

női-, férfi- és gyermek

czipőket

lehet szabott árak mellett venni

Leitner Lázár

czipő, kalap s férfi-divatáruházában

NAGYVÁRAD,

Zöldfa-utcza, a „Zöldfa"-kávéházzal szemben.

Főtisztelendő urak részére szövetekből nagy raktárt tartok.

Elegáns szabásu férfi-öltönyök

csakis

BAUM J. S. **férfi-szabó üzletében**

Nagyváradon, Kossuth-utcza Mezey-ház.

Mérték-felvételt magam eszközlök.

Gyors és pontos kiszolgálás.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az őszi évad alkalmával

bel- és külföldi ruhaszöveteim

már megérkeztek és nagy választékban vannak raktáron.

Egyszerszersmind értesitem a n. é. közönséget, hogy a nálam megrendelt öltönyök **szabását magam végzem** és saját felügyeletem alatt készülnek

A legolcsóbb és gyors kiszolgálást előre is biztositva, maradtam

kiváló tisztelettel **BAUM J. S.**

288 2—10

Egy férfi-öltöny brassói szövetből finom kiállitásban **25 frt.**

Fa eladás.

A nagyváradi I. sz. főtisztelendő Káptalan **méhesi erdejének** folyó évi 29·34 k. hold erdővágásra irásbeli zárt ajánlatok utján eladatik. Az ajánlatokban a vételár betüvel és számmal kiirandó, annak legalább 10%-a készpénzben bánatpénzül mellékelendő és tartozik ajánlattevő benne kinyilatkoztatni, hogy az eladási feltételeket ismeri s azokat elfogadja. Ezen eladási feltételek a főtiszti hivatalban megtekinthetők, s az ajánlatok ugyanoda a **f. évi deczember hó 9-ik napjának délelőtti 10 òrájáig** annál is inkább benyujtandók, mert későbbi ajánlatok el nem fogadtatnak.

Nagyvárad, 1896. nov. 26.

Papp Imre,

285 3—3 főtiszt.

Utánnyomás nem dijaztatik!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség beeses tudomására, hogy miután a jelenlegi üzletem mellett levő **„Próféta"** czimü üzlethelyiséget a jövő év **február 1-től** fogva szintén kibéreltem és ezen két üzlethelyiséget egy nagy helyiséggé akarom átalakittatni, hogy ott egy minden igényeket kielégitő üzletet az eddig folytatott szakmában, de kibővitve és a fővárosi előkelő üzletek mintájára berendezhessek, — ezen oknál fogva, amennyiben a helyiségek teljes átalakitásával járó munkák áruczikkeimre igen káros hatással lennének, kénytelen vagyok a jövő év február 1-ig, illetve az uj üzlet átalakitásáig

összes áruimat 271 8—12

a beszerzési árban,

sőt részben még a beszerzési áron alól is elárusitani;

megjegyezvén hogy különösen kedvező alkalmat nyujtok ezáltal a közeledő **karácsonyi alkalomra ajándéktárgyak és gyermekjátékok** beszerzéséhez, miután a n. é. közönség ezuttal izléses finom árut **feltünő olcsó árban** vásárolhat, a miről már a legcsekélyebb bevásárlás által is meggyőződés szerezhető.

Kiváló tisztelettel

KALENDA JANOS,

norinbergi és diszmüáru kereskedő

NAGYVÁRADON, Szt.-László-téren.

Nagy

kiárusitàs.

A legujabb

női felöltőket

potom árban

árusitom ki.

Ezen kiárusitás

f. év deczember 25-ig tart.

Tisztelettel

NEMES MIHÁLY,

Nagyvárad, Lévay-ház, Körös-part.

!!Nagy karácsonyi vásár!!

megnyitás

mely vasárnap, november hó 29-én veszi kezdetét.

Márkusz József divat-áruház tulajdonos tudatja a nagyérdemü közönséggel, hogy sikerült egy nagyob áruraktárt

női és gyermek felöltőt

roppant olcsón megvásárolni, igy tehát alkalma nyilik a n. é. hölgyközönségnek

divatos felöltőket félàrban

nálam beszerezni

Zöldfa-utcza elején (Kohn Emanuel-ház

Ugyanitt

Nagy karácsonyi vásár

rendkivül leszállitott árak mellett

lesz rendezve, mely a legdusabb választékot nyujtja. Eladásra kerülnek: **uri és női divatczikkek, női ruhakelmék, selyem áruk, szőnyegek és függönyök.**

A verseny nélküli olcsó áraknál fogva a fentnevezett áruk különösen

Karácsonyi ajándék

gyanánt alkalmasak, s ezennel meghivom az igen tisztelt hölgyeket és urakat s figyelmeztetem, hogy ezen ritka alkalmat kihasználni el ne mulasszák.

Kérem a czégre vigyázni.

Tisztelettel

Màrkusz József, Nagyvàrad, Zöldfa-utcza elején, (Kohn Emánual-ház.)

Minták vidékre kivánatra ingyen és bérmentve.

Karácsony, husvét és pünkösd ünnepeken egész napon zárva ez áruház!

Kárpáti Miklós

uj divatáruházából

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, „Zöldfa"-étteremmel szemben.

Ha pénzed van, mindened van! Hölgyeim! Nagyvárad legnagyobb áruháza!

Bő megtakaritás! Kiárusitás! 50%-kal olcsóbb párti!

Kedves olvasó! Reklámokkal nem untatom, hanem legegyszerübb szavakban tudomására juttatom, hogy egy a mai kor igényeinek megfelelő elegáns

női- és uri divatüzletet

nyitottam, pontos szolíd, legolcsóbb árkiszolgálás mellett kizárólag elsőrendü, nagyobbrészt ***hazánkban készült*** czikkek kaphatók és az árak olcsóságairól alant tessék meggyőződni!

Tessék urak és hölgyek!

Uri gallérok minden facon 18 kr. 6 drb. · 1.05
Uri kézelők összörős 35 kr. 3 pár · · · · 1.—
Uri ingek D. siffonból 1.25 kr. 3 drb. · · 3.50
Uri ingek DD. siffonból 1.65 kr. 3 drb. · 4.50
Uri ingek RR. siffonból 2.25 kr. 3 drb. · 5.95
Uri ingek szines kretton és sefirből legujabb 1.45
Uri éjjeli ingek pikáns szegélyzettel · · · 1.45
Uri lábravalók magyar v. német · · · · —85
Uri nyakkendők ezelőtt 1.50 kr. most · · —75
Uri harisnyák fegyházban kötött 3 pár · · —95
Uri zsebkendök tuczatja 2.85 kr. legfinomabb 3.75
Uri esernyők 1.45 kr. legjobb gracziosa · 2.45
Uri téli alsó ingek 85 kr. legjobb plüsch · 1.25
Uri meleg Exelsior ingek jobb mint Jäger · 1.95
Uri téli alsó nadrágok 95 kr. a leges legjobb 1.45
Női meleg alsó ingek nem csiklandós 1.25
Női téli bugyogók 85 kr. legjobb flanelból · 1.35
Női meleg szoknyák mosó flanelból · · · 1.45
Női alsó szoknyák Cloth jobb mint selyem · 3.65
Női igek 65 kr. jobb 85 kr. legjobb · · · 1.25
Női ingek dus himzéssel franczia mellszabással 1.95
Női corsetták 75., jobb 95 kr. dushimzéssel 1.35
Női siffon szoknyák franczia hasacska szabással · · · · · · · · · · · · · · · 2.45
Női harisnyák fekete 50 kr. rabmunka tartós —65
Női kasmér és meleg fejkendők olcsó · · —45
Női selyem kendők minden létezhető szinben —95
Női sálok 85 kr. szebb 1.15 kr. legujabb · 1.75
Női berliner kendők 95 kr. legnagyobb · · 1.50
Női posztó kendők félnagy meleg · · · · 1.85
Női nagy nyakba való Himalaja meleg kendök 3.85
Leányka alsó trikók kézzel lábbal kezdve · —45
Fiuknak meleg trikók Jäger szabás kezdve · —45
Gyermek harisnyák minden szinben kezdve —25
Gazdasági lópokróczok 1 frt jobb · · · · 1.50
Uradalmaknak gácsi lópokróczok elszakithatlan · · · · · · · · · · · · · · · 3.25
Flanel takarók könnyü meleg mint a bunda 2.45
Fehér és koczkás tiszti lótakarók párja · · 6.85
Parádés lópokróczok és szántakarók · · · 4.15

Tessék jó háziasszonyok!

Egy ruhára őszi és téli versenyszövetek · 1.56
Egy ruhára jó meleg mosó parketek · · · 1.75
Egy ruhára való kitünő seviott kelmék · · 1.95
Egy ruhára való jó mosó Welour flanellek 2.35
Egy ruhára divatos gyapju kelmék · · · · 2.75
Egy ruhára Cordonette uj szövetek zsolnai 3.65
Egy ruhára őszi Delén kelmék mosó · · · 4.65
Egy ruhára széles posztó szövetek tartós · 4.95
Egy ruhára széles Damentuchok finom · · 5.85
Egy ruhára széles angóra téli szövetek · · 6.95
Egy ruhára fekete és szines mohair · · · 7.45
Egy ruhához teljes kellékek összeállitva · · 2.45
Egy vég eperjesi lepedő vászon tartós · · 4.50
Egy vég rózsahegyi vászon női ingekre · · 5.85
Egy vég késmárki vászon lábravalóra erős 5.95
Egy vég szepességi vászon ágynemüekre · 6.75
Egy vég külföldi siffon nem valami jó · · 4.35
Egy vég eperjesi siffon nagyon szép tartós · 5.95
Egy vég Sroll siffon selyem szálu · · · · 6.95
Egy vég Sroll kretton jobb mint vászon · 7.45
Egy vég rumburgi 35 rőfös · · · · · · 7.85
Egy vég Szepességi Damaszt Grádli · · · 8.50
Egy vég egyszélességü lepedő vászon · · 8.95
Egy vég valódi czérna vászon női ingekre 9.45
Egy vég staffirung vászon 54 rőfös · · · 18.45
Egy derekalj takácsszöttes csinvatból · · · 3.65
Egy 6 személyes kávés teriték szinekben · 1.35
Egy 6 személyes damaszk teriték szepességi · · · · · · · · · · · · · · · 2.95
Egy tuczat Szepességi damaszk türölköző · 3.95
Egy madrácz rendelt afrikból tartós · · · 7.85
Egy olajos pipi paplan két személyes · · 2.65
Egy kazsmér paplan két személyes · · · 3.95
Egy atlasz Kasmér paplan legfinomabb · 5.95
Egy ágy garnitura két ágy és asztalteritő · 3.45
Egy ágy garnitura legjobb minőség 3 drb. 5.95
Egy ablakfüggöny Tunis kereszt csikokkal · 1.50
Egy nagy patent szobaszőnyeg tartós · · · 3.75
Egy ujszülöttnek összes kis staffirung ára · 4.95

E czég rendületlen elve a vevők lelkismeretes és korrekt kiszolgálása.

KÁRPÁTI MIKLÓS,

246 9—10

mint törvényszékileg bejegyzett kereskedő megkülönböztetett bizalmat és támogatást érdemel

dicsérő és pontos kiszolgálásáért.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.